

ČeskýCzech dialogDialogue

9/2003

Kč 35

KDE JSOU DOMA?
TOURS FOR MUSIC
DOBRUŠKA

Miss Bijoux

OTEVŘENO • OPEN

Po – So (Mo – Sa) 10⁰⁰ – 20⁰⁰

Ne (Su) 10⁰⁰ – 18⁰⁰

*Srdečně Vás zveme
k návštěvě
reprezentativní prodejny
s českou bižuterií
v centru Prahy 1
roh Václavského nám. 19
a Jindřišské ul. 1.*

*The Representative
Custom Jewellery Gallery
has the pleasure to invite
you to come and see our
offer of beautiful Czech
custom jewellery.
The gallery is located in
centre of Prague 1 on the
corner of Václavské
square 19 and Jindřišská
street 1.*

BRUZEK REAL ESTATES

+420 602 25 12 95

www.bruzek.cz

ATRAKTIVNÍ BYDLENÍ V SRDCI EVROPY

Nový komplex rodinných domů u „jezířka“
18 km jižně od Prahy-Babice u Řehenic

- krásná přírodní čistá lokalita
- rodinné a bezpečné bydlení
- výborná dostupnost autem a PID
- možnost odkupu Vašeho bytu na protiúčet
- kompletní právní servis a zajištění úvěru
- placení stavby dle liž provedených stavebních prací

SPLNÍME VÁM VAŠE PŘÁNÍ

V 1. etapě bude letos vystavěno 56 domů v architektonicky ucelené zástavbě s obchodem, zdravotním střediskem a sportovišti. V průběhu 3 let zde vyroste ojedinělý komplex 160 RD. Vnitřní dispozice domů umožňují variabilitu dle přání a požadavků zákazníka. Postavíme Vám domov šitý na míru Vašim představám.

Řadový domek 4+1 s pozemkem od 1 900 000 Kč (přibližně 62 900 EUR) včetně DPH

LUXUSNÍ BYTY

**v centru Prahy-Duší
žádaná residenční čtvrť**

Byty do nájmu v nově zrekonstruovaném
secesním domě. Výtah, satelit, UPC, internet,
zařízená kuchyň+koupelna.

100m² 30 000Kč (přibližně 970 EUR)/měsíc
50m² 20 000Kč (přibližně 650 EUR)/měsíc

Plocha 58m². Cena 2 000 000Kč (přibližně 64 500EUR)

KANCELÁŘ/BYT

Praha 3-Koněvova

nově zrekonstruováno, zařízení

Zrekonstruovaná kancelář s vestavěným nábytkem 2 místnosti + zařízení koupelna a kuchyňský kout + sklep. Kancelář se nachází v přízemí domu. Vlastník se stane spoluhoditelem domu s výnosem z nebytových prostor.

Slovo šéfredaktorky

Máslo na hlavě

Naše společnost je divná. Mladí nevědí, co se stalo v roce 1968. Že sem přijely tanky a stejně mladí Rusové postříleli náhodně pár desítek lidí a zůstali tu s požehnáním zrádcovské komunistické vlády více než dvacet let, dokud je jediný odvážný Michael Kocáb neposlal tam, odkud přišli. Naši mladí nevědí

ani proč se upálil Jan Palach a Jan Zajíc.

Není divu, že nevědí. Jejich otcové a matky jim o tom moc neřekli, protože měli sami máslo na hlavě... A možná, že zrovna toto je to jádro pudla, proč se nic moc nehýbá kupředu k demokracii, tak hlášené všemi troubami parlamentních stran.

Podívejme se na naše soudy. Už to píšu asi podesáté: starého Grebeníčka, který mučil vězně elektrickým proudem, nechala bývalá komunistka, nyní kapitalistická (demokratická?) soudkyně po šest let se vyhýbat soudnímu jednání, až umřel na stáří.

Jeho syna, demagogického hlasatele komunistických zářných zítřků si zvolilo na 18 procent občanů ČR svým zástupcem.

Estébák Minařík, který chtěl vyhodit do vzduchu rádio Svobodná Evropa, byl v srpnu osvobozen, „protože se nedalo prokázat, jakou škodu by tím výbuchem způsobil.“

Už mnoho let se vleče soud s původně předními reprezentanty Sociální demokracie Ivem Svobodou a jeho milkou Barbarou Snopkovou. Miloš Zeman je v rámci akce „Čisté ruce - jdeme proti tunelářům“ chtěl umístit na přední místa své vlády, ale policie byla rychlejší a zatkla je za vytunelování mělnické, do té doby dobře prosperující výroby dětských kočárků Liberta, z níž si poslali milionky na své soukromé účty. Zatímco Svoboda u soudu mlčí, Snopková zurčí jak potůček: účty jsem neukradla, ale schovala, a také si stěžuje, že kvůli tomuto trestnímu stíhání nemohla přijmout plno lukrativních nabídek dalších výdělků, například být ředitelkou Českého statistického úřadu, což jí prý nabízel Miloš Zeman.

Z Bahamských ostrovů přišla zpráva od snad největšího českého zloděje Koženého, přezdívaného v zahraničí „Pírá z Prahy“. V rozsáhlém rozhovoru v denním tisku „vysvětlil“, že všechny miliony ukradl podle zákona.

Prezident Klaus si zase myslí, že antikomunismus „není nic dobrého“.

Ale už z jiného soudku:

Jsem šťastná, že jsem si vymyslela tak šílenou věc, tento časopis, který mi krade veškerý čas i peníze. Ale také mi moc dává – poznávat lidi, kteří jsou pravým opakem těch shora zmíněných lidských odpadků.

Kteří například hledají hodnoty toho, co utvářelo jejich rodiče a prarodiče, odkud jsou jejich kořeny. Myslím tím například frekventanty kursu češtiny, který každoročně pořádá ÚJOP při Univerzitě Karlově v Dobrušce. Sjedou se tam vždycky ze všech světových stran od Ameriky po Uzbekistán. A nejde jen o češtinu, jde o nádherné setkávání různých kultur, které mají cosi společné... Čtete na stranách 12 až 15, stojí to za to.

Nebo krajané druhé a třetí generace v Texasu, kteří jsou za prvé hrdí, že jsou Američané, za druhé, že jsou Texané a za třetí – a hlavně: že jsou původem Češi, a kteří šíří dobré jméno Česka vůkol sebe. Je tam tak silná tato tendence, že se mi tam osobně loni při mém pobytu spousta Američanů omlouvala, že NEMÁ české předky a že umí jen JAK SE MÁŠ?

Včera mne v redakci navštívil tajemník české ambasády v argentinském Buenos Aires p. Suja a vyprávěl o tom, jaké národní obrození tam panuje mezi českými krajaney. Jen na ambasádě mají na 70 zájemců o výuku českého jazyka, vzniká tam řada Českých domů, které zakládají krajané ze svých finančních prostředků, pořádají akce, atd., atd. – dozvíte se v dalších číslech. Takže nakonec – když čtu noviny o tom, co se tu děje, je mi z toho špatně, když blíže nahlédnu k některým – avšak početným – našincům žijícím v různých zemích naší planety, je mi hezky.

Eva Střížovská

Týden zahraničních Čechů

26. a 27. září ve Vídni, 28. září až 4. října 2003 v Praze!

Na titulní straně: Karin Gandolovičová

Slovo šéfredaktorky:

Máslo na hlavě 1

Stalo se v červenci

a srpnu 2-3

Za Pavlem Tigridem 4

Čsl. ústav zahraniční 5

Aktuality/Actuel 6-7

Emigrantské dítě 8-9

Galerie Miro 10-11

Dobruška a jazyky 12-13

The Sokol Minnesota 14-15

The New Horizons 16-17

Texas 20

Anketa o emigraci 22

About emigration 23

Letters, ohlasy 24-27

Lady Milena 28

Seznam prodejních míst, kde můžete zakoupit Český dialog

Kromě těch, kteří náš časopis pravidelně odebírají, je nemálo takových čtenářů, kteří si pro Český dialog chodí osobně do redakce, přijedou-li do Prahy. Protože však jsme často na cestách nebo na různých jednáních, z nichž pro vás připravujeme zajímavé články, nemusíte nás zastihnout. Je tudíž dobré vědět, že Český dialog si také můžete koupit jinde. Zde uvádíme seznam míst, kde jej mají v prodeji:

Knihkupectví Academia
Václavské nám. 34, Praha 1,

Národní třída 7, Praha 1

Na Florenci 3, Praha 1

Nám. Svobody 13, Brno

Knihkupectví Karolinum,
Celetná ul., Praha 1

Knihkupectví TORST,
Ostrovská 17, Praha 1

Jednáme i s dalšími knihkupci, kteří by mohli Český dialog prodávat.

12. červenec

Oldřich Stránský, vězeň koncentračního tábora Osvětim a Sachsenhausen, čekal plných 58 let na odškodnění. Patří mezi ty, kteří se po dlouhodobých tahanicích dočkali peněz. On sám patřil k vyjednávačům s německou stranou a zastupoval také tisíce lidí, z nichž většina se odškodnění nedočkala.

14. červenec

Česká diplomacie se ve svém postoji k Blízkému východu stále víc vzdaluje od postoje EU a přesouvá se na stranu Izraele a USA. Dokazuje to poslední návštěva ministra C. Svobody, který se při cestě na toto území nesetkal s představiteli Palestiny.

15. červenec

Česká vláda chce přilákat občany Bulharska, Chorvatska a Kazachstánu na náš pracovní trh. Tři stovky vysoce kvalifikovaných cizinců by dostaly pracovní povolení na 2,5 roku.

16. červenec

Premiér Vladimír Špidla přivezl ze své návštěvy v USA slib prezidenta Bushe, že se zasadí o zapojení českých podniků do obnovy Iráku.

● Francouzský list Figaro prozradil, že při rozhovoru jeho reportéra s prezidentem Klausem v Paříži došlo ke střetu – český prezident se vztekal při otázce, zda za své zvolení do funkce vděčí komunistům. Vyjádřil se s despektem také o našem přijetí do EU a prohlásil, že Česko Evropě nic zvláštního nepřinese.

17. červenec

Propad popularity ČSSD se v červnu zastavil, přesto má současná vládní strana o polovinu příznivců méně, než opoziční ODS. Třetí v popularitě jsou s malou ztrátou komunisté.

18. červenec

Více než sedmdesát intelektuálů a politiků z Česka, Maďarska, Německa, Polska a Izraele se postavilo proti stavbě památníku, který chce vybudovat Německý svaz vyhnanců. Podle nich se tím zjišťuje situace, kdy si národy znovu znovu začnou vzájemně vyčítat své utrpení.

19. červenec

Mezinárodní byl protest mladých lidí proti rychlému občerstvení KFC. Nejaktivnější totiž byla devětadvacetiletá Američanka Lisa Franzettová, oblečená do oranžových plavek s peřím. Hlavním heslem bylo „KFC mučí kuřátka!“.

21. červenec

Jeden den strávil premiér Špidla na Floridě – vyjádřil tím podporu exilovým odpůrcům Fidela Castra.

22. červenec

Sedm dětí vybrali čeští lékaři v naší polní nemocnici v Basře, aby se léčily v českých nemocnicích. Jedná se především o operace, které jsou v Iráku nedostupné a dětem hrozí smrt.

23. červenec

Úmorná vedra zdolala i prezidenta Václava Klause, který byl s akutními bolestmi kloubů převezen do nemocnice.

● Do boje o místo předsedy KDU-ČSL se zapojí i Miroslav Kalousek, který by rád vystřídal ministra Svobodu a „dal straně novou koncepci“.

24. červenec

Proslulá Bertramka, na které manželé Duškoví hostili W. A. Mozarta, se má změnit v centrum kultury Smichova. V hospodářské budově, kde je nyní depozitář hudebního oddělení Národního muzea, vznikne do roku 2006 víceúčelový sál.

25. červenec

Prezident Bush zdůraznil, že český premiér Špidla má jeho plnou důvěru. Mluvil o něm jako o svém příteli a skvělém člověku. Řekl to bývalému prezidentu Havlovi při předávání nejvyššího amerického civilního vyznamenání Prezidentské medaile svobody.

26. červenec

Vodní slalomářka Štěpánka Hilgertová se podruhé stala mistryní světa. Pravděpodobně ji to bude motivovat k účasti na olympiádě v Athénách, kde by mohla získat své třetí olympijské zlato.

28. červenec

Legendární britská rocková skupina měla velký úspěch na koncertě v Praze. Mick Jagger zde oslavil své šedesátiny, na které byly pozváni i manželé Havlovi. Protože Jagger měl zpoždění, po půl hodině marného čekání bývalý prezident slavnost opustil.

29. červenec

Jeden z nejdéle se vlekcoucích soudních procesů s představitelem moci padesátých let se uzavřel. Bývalý vyšetřovatel StB Grebeníček, obžalovaný z mučení vězňů, zemřel. Za šest let procesu se mu podařilo ani jednou se neúčastnit líčení, protože mu lékaři vystavovali omluvenky.

30. červenec

Osm milionů korun žádala romská rodina Červeňákových za újmy, které utrpěla od úřadů. Rodina se dobrovolně odstěhovala na Slovensko s odůvodněním, že tady ji ohrožují jiní Romové. Pak se její jednotliví členové vraceli s tím, že tam nemají co jíst a kde bydlet. Žádali tady o kvalitní bydlení s tím, že na Slovensko byli vystěhováni násilím. Štrasburský soud pro lidská prá-

va potvrdil smír Červeňákových se státem: dostanou odškodnění 900 000 Kč.

31. červenec

V Česku narůstá počet nakažených chorobou AIDS. V roce 2000 jich tady bylo 586, letos v červnu už 626 (z toho je 137 cizinců).

1. srpna

Václav Havel organizuje podporu kubánské opozici. Spolu s českou humanitární organizací Člověk v tísni se do ní snaží zapojit významné osobnosti z Evropy a Jižní Ameriky.

2. srpna

Na Hradě je už přes čtyři sta žádostí o prezidentskou milost. Zhruba třetina je od vážně nemocných nebo starých lidí a matek s dětmi. V. Klaus zatím žádnou milost neudělil a po svém nástupu kritizoval V. Havla za měkkost.

5. srpna

Odškodnění za perzekuci v komunistickém režimu dostali dva Němci: J. Liebsch a H. Halsem. Ti byli v padesátých letech vězněni v komunistických lágrech za to, že patřili ke Svědkům Jehovovým.

6. srpna

Moravští vinaři čekají mimořádně kvalitní révu. Sucho a spousta slunce urychlila zrání a víno z ní má být výjimečné.

7. srpna

Senátor za ODS Alexandr Novák má na svém kontě čtyřicet tři milionů korun a nemůže si vzpomenout, kdy a jak se tam dostaly. Tvrdí však, že je vydělal podnikáním, policie ho však podezírá z toho, že peníze ukradl městu Chomutov, kde starostoval.

9. srpna

Bývalý prezident Harvardských investičních fondů Viktor Kožený odmítá obvinění, že „vytuneloval“ v rámci privatizace 11,5 miliardy korun. Jeho obhájce chce podat stížnost proti obvinění. Kožený už několik let žije spokojeně na Bahamách. Kdyby náhodou přijel do Česka, hrozí mu tady až dvanáct let vězení.

11. srpna

V irácké Basře se dostali do nebezpečí života čeští vojáci. Rozzuřený dav házel kameny na auta naší polní nemocnice a hrozilo lynčování. Vojáci tedy museli rozehnat dav střelbou do vzduchu. Další incident se odehrál o pár hodin později při pravidelném kontrolním výjezdu. Jedno auto bylo zdemolováno.

14. srpna

Zemřel poslední český legionář Alois Vocašek. Bojoval mj. v bitvě u Zborova a dožil se 107 let. V posledních letech se marně snažil očistit své jméno, které bylo spojeno

se spoluprací s nacismem. V roce 1938 se totiž stal předsedou fašistické organizace Vlakka, což podle něj byl „vysokoškolský klub“. Po II. světové válce byl podle Benešových dekretů odsouzen za kolaboraci na doživotí, odseděl si však jen osm let. Česká legionářská obec ho označila za zrádce a zcela se od něj distancovala.

16. srpna

Prezident Klaus zkolaboval při tenisovém utkání během své dovolené v Karlových Varech. Byl převezen do Prahy a lékaři neoficiálně označili jeho chování za nezodpovědné.

18. srpna

Město Přerov se zapojí do veřejné sbírky na vybudování památníku T. G. Masaryka v Petrohradě. Radnice sama poskytne 10 000 Kč. Sbírkou vyhlásil před rokem Československý ústav zahraniční, který se zabývá spoluprací s krajařskými spolky po celém světě. Sochu našeho prvního prezidenta chtějí petrohradští postavit před filologickou fakultu petrohradské univerzity.

20. srpna

Na audienci se k premiéru Špidlovi chystá japonský robot ASIMO. Je to nejinteligentnější robot, který reaguje na lidská gesta, pamatuje si jména a umí si s hostiteli i připít.

21. srpna

Okupace Československa před pětácti lety stála život devadesáti lidí – i dětí! Zprávu vydal Úřad pro dokumentaci a vyšetřování zločinů komunismu. Děti do 15 let zemřely tři, mladistvých do 18 let bylo devět a mladších třiceti let 27. Během prv-

ních dnů okupace byly také stovky lidí zraněny.

● I nyní si plná třetina Rusů myslí, že moskevští komunisté měli plné právo okupovat naši zemi. Agentura VCIOM se ptala 1600 respondentů a vyšly najevo zajímavé věci: 16% si myslí, že invaze zachránila socialistické zřízení v Československu, 14% se domnívá, že zamezila krveprolití u nás a 13% je přesvědčeno, že kdyby nepřijeli Rusové, okupovali by nás Američané. Plná třetina tázaných se k věci nevyjádřila s tím, že už je to dávno a nezajímá je to. Vzpomínají jen ti, kteří v Československu byli osobně, mladá generace o roce 1968 a Brežněvovi nic neví.

22. srpna

Čtyři milióny lidí si vsadilo v loterii a doufalo, že vyhraji pohádkovou částku 112 931 591 Kč. Tah Sportky byl sledován i v hospodách (na což dosud měla monopol jen významná sportovní utkání) a mnohá lidem se při tom udělala mdlo. Teď už víme, že výherce je jeden a má pět týdnů na to, aby se vzpamatoval a přihlásil o výhru. Jinak by peníze propadly sázkové společnosti.

23. srpna

Thajské peklo za český kriminál by za několik týdnů měli vyměnit čeští pašeráci drog. Radek Hanykovics a Emil Novotný budou ve věznicích s ostrahou. V Thajsku si měl Novotný odsedět 50 let za pašování 4,2 kg heroinu a Hanykovics dostal stejný trest za pašování 2,4 kg stejné drogy.

25. srpna

Místní židovské město a románská bazili-

ka sv. Prokopa v Třebíči byly zapsány do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

● Soud v Šumperku zahájil trestní řízení proti čtyřiařicetiletému Davidu Pěchovi, který vydává ultralevicový časopis Pochoď. V něm volá po obnovení socialismu i s pomocí zbraní. Komunistická strana Čech a Moravy se dala slyšet, že proces má odpoutat pozornost lidí od plánovaných reforem v zemi a zastrašení jejich odpůrců. Komunistický svaz mládeže se chystá podporovat Pěchu přímo v soudní místnosti.

26. srpna

Odbory hrozí generální stávkou. Mají výhrady proti plánovanému prodloužení věkové hranice odchodu do důchodu na 63 let, navrhovanému krácení nemocenských dávek a žádají větší daně pro občany s vyššími příjmy. Na 13. září se chystá do Prahy demonstrace asi 20 000 lidí z celé země. Premiér Špidla plány komentoval s tím, že všichni o reformách mluví, uznávají jejich nutnost ale zároveň nechťejí, aby se jich týkala.

28. srpna

Pár dní před začátkem školního roku se neví, na kterých školách budou učitelé 1. září stávkovat. Chtějí víc peněz.

29. srpna

Prezident Klaus odmítl přijmout české velvyslance, kteří byli na poradě u ministra zahraničí. Tato tradice byla porušena vzhledem k prodělané nemoci a jeho dovolené. Přes své zdravotní potíže však měl dost síly ve stejné době přijmout Dagmar Lastovickou, kterou jmenoval ústavní soudkyní.

Robot navštívil Karla Čapka

Bez jakékoli nadsázky lze označit toto setkání za mimořádné – což zdaleka neplatí o všelijakých setkáních jiného druhu. Do Národního muzea na Václavském náměstí přišel koncem srpna na návštěvu robot a přinesl květiny muži, který vymyslel jeho pojmenování.

Dočkali jsme se: postavička robota je drobná, dětská, dojem křehkosti zvyšuje i bílá barva materiálu, do kterého je robot zvaný ASIMO „oblečen“. V ruce nese kytičky bílých a žlutých listopadek, které Karel Čapek jistě miloval. Jeho busta jen zdánlivě hledí nad hlavu robota – oni dva spolu přece nemusejí mluvit! Všechno si řekli už dávno, když Čapek hledal slovo, které by označilo uměle vytvořenou bytost.

ASIMO je zatím nejdokonalejší humanoidní robot na světě, měří metr dvacet a váží dvaapadesát kilogramů. Umi ovlá-

dat domácí spotřebiče, otvírat dveře, tančit jako Elvis Presley a dokonce chodit po schodech, což je podle japonských konstruktérů vůbec to nejtěžší kvůli stabilitě. Mluví a když se mu něco povede, dokáže si říct i o potlesk – a toho se mu jako nejzajímavějšímu členu japonské vládní delegace dostalo často a po právu (pan ministerský předseda Koizumi promíne).

Je to báječný pocit, že na druhém konci světa, v zemi špičkové techniky a technologie, ctí našeho spisovatele. Karel Čapek je jedním z nejvýznamnějších představitelů české kultury 20. století a takovou návštěvu si zasloužil. Možná tam nahoře, v literátském nebi, dumá o tom, že měl vymyslet ještě další nová slova. A tady dole by se už našli lidé, kteří by k nim vyrobili „to něco“ nového.

(šeb)

Odešla jedna česká legenda

V neděli ve Francii zemřel významný publicista a spisovatel

Pavel Tigríd

Bohatý život Pavla Tigrída lze těžko popsat v jednom novinovém příspěvku, vydal by nejméně na jednu knihu. Snad tedy připomeňme aspoň několik nejdůležitějších momentů.

Pavel Tigríd – tehdy se ovšem ještě jmenoval Schönfeld – studoval práva a v roce 1939 uprchl před nacistickou okupací do Velké Británie. Tam pracoval až do konce války v BBC, napřed jako hlasatel, pak jako redaktor rozhlasového pořadu československé exilové vlády.

Po válce se vrátil do Československa a po krátkém intermezzu na ministerstvu zahraničí se vrátil k novinářině; působil v týdeníku Obzory a posléze se stal šéfredaktorem časopisu Vývoj. Jenže přišel únor 1948 a Tigríd se nevrátil z cesty do Německa. Uměl si docela dobře spočítat, co by ho v komunistickém Československu čekalo. Komunistické úřady, které přes hranice nedosáhly, uvěznily (a po několika měsících propustily) aspoň jeho ženu Ivanku. I té se ale po propuštění podařilo odjet za manželem do exilu.

Svědectví pro všechny doma

Osudy exulantů bývaly pestré a osud Pavla Tigrída nebyl výjimkou. V letech 1951 – 1952 byl programovým ředitelem nového Rádía Svobodná Evropa, ale ukázalo se, že se do role podřízeného nehodí; měl příliš tvrdou hlavu a pokyny si chtěl dávat sám. Vydal se do Spojených států, a když zjistil, že na něho Amerika jaksi nečeká s otevřenou náručí, šel dělat číšníka. On i jeho žena v pozdějších dobách často vzpomínali, jak se vracel domů pozdě ráno a tahal z kapes hrsti kovových mincí, které dostal jako spropitné. „Vlastně to byl veselý život,“ říkali oba.

Tigrídovi ale jakž takž zajištěná existence nestačila, a hlavně chtěl nějak pomáhat zbavit Československo komunismu. V roce 1956 přišel XX. sjezd Komunistické strany SSSR, odhalení Stalinových zločinů a období „tání“ – zdálo se, že se strohé hranice komunistických režimů uvolňují.

Tigrídovi se podařilo sehnat nějaké peníze a založil čtvrtletník Svědectví, který se všeobecně pokládá za nejlepší československý exilový časopis. Stanovil si ambiciózní cíl: co nejtěsnější možné spojení s domovem. Rozhodně se nehodlal utáčet v žabomyších sporech, které bývají v exilových komunitách běžné, chtěl – podobně jako to dělal redaktor vynikající polské exilové Kultury – dělat časopis ad-

resovaný domů. O tom, že Svědectví do Československa skutečně dosáhlo, nejlépe svědčí fakt, že pražský městský soud Pavla Tigrída v červenci 1967 v nepřítomnosti odsoudil.

Svědectví vycházelo až do roku 1990, kdy se manželé Tigrídovi rozhodli, že se vrátí do Československa. Budiž řečeno, že je listopadový českoslovenští představitelé k návratu nevyzvali, ačkoli některé jiné exulanty, například Pavla Kohouta, ano. Tigríd byl prostě antikomunista, a to nebylo každému po chuti.

Je však nutné připomenout, že Pavel Tigríd nikdy nebyl sektářský ani úzkoprsý, neuzavíral se diskuzi ani spolupráci s kýmkoliv, kdo chtěl pro porobené Československo něco dělat, byť šlo občas o lidi s velmi odlišnými názory. Přitom si ovšem vždy zachovával vlastní postoje.

Slunná povaha

Novinářské profesi zůstal Pavel Tigríd věrný až do smrti, jen s malou pauzou, kdy byl v letech 1994 – 1996 českým ministrem kultury. A komentáře, které mu vycházely v československých a poté v českých novinách, mohly sloužit jako model nestranické zaujatosti pro věc svobody, demokracie a lidských práv.

Vzpomínám si, jak jsem se jednou paní Tigrídové ptala, kde je Pavel. „Ani nevím,“ odpověděla. „Šel někde šířit tu svou slunnou povahu.“ A to je také něco, na co by se nemělo při žádné vzpomínce na Pavla

Tigrída zapomenout. Na jeho laskavost a humor, na jeho každodenní ochotu pomoci člověku z tísně, rozptýlit jeho smutky a chmury, povědět mu vtip, zažertovat s ním o běžných trablech a vyvést ho z nich.

Pavel Tigríd byl věřící katolik. A je-li pravda, že se po smrti každému dostane toho, co očekává, jistě ho na nebesích s jeho slunnou povahou rádi přijmou. A my máme o jednu pevnou morální oporu méně.

**Petruška Šustrová, komentátorka LN
Lidové noviny, pondělí 1. září 2003**

Děkujeme

Pavel Tigríd byl i občasným čtenářem Českého dialogu a Českého kalendáře. Byl iniciátorem toho, aby Český dialog začal komunikovat s listopadovým Ministerstvem zahraničních věcí, tehdy ještě ČSR. Výsledkem byla spolupráce, která trvá dodnes s různými časovými výkyvy (odvisejícími od osob, které s různými vládami do Černinského paláce přicházejí a naštěstí zase odcházejí, kterým vadily či nevadily naše politické komentáře) a která pomáhá šířit náš časopis do celého světa.

Měla jsem možnost před lety navštívit v Paříži redakci Svědectví a také propašovat tento časopis domů. Byl mi trhan z ruky mnoha mými přáteli a tajně kopírován, opisován...

S panem Tigrídem měl Český dialog rozhovor hned na počátku své existence – v čísle 5 roku 1991, které bylo, podobně jako Svědectví, kopírováno...

Během jeho pobytů v Praze jsme se občas setkávali a musím souhlasit s paní Šustrovou, že to bylo vždy slunečné.

Pavel Tigríd byl jediným ministrem (kultury), který se nenechal vozit v autě jako ostatní papalášové. On chodil do práce pěšky.

Jednou mi řekl: „Já vždycky říkám svým známým, když se zajímají o to, co je Český dialog, že existuje jeden šílený blázen, který si usmyslel, že se bude bavit s exilem a vydupal ze země časopis. Ten blázen je žena...“

Díky Pavle Tigríde, budete nám scházet!

Eva Střížovská

Dar pro Končenicí

Dlouhodobá, systematická a aktivní činnost Československého ústavu zahraničního, neziskové nevládní organizace, přináší radost a užitek našim krajanům v zahraničí. V tyto dny byl do chorvatské obce Končenicí odeslán další dar, tentokrát pro základní školu. Členové ústavu pomáhají škole vybudovat knihovnu, která bude sloužit nejen učitelům a žákům školy, ale i spolkům a občanům velké česko-chorvatské obce. Do Končenicí přijel nákladní vůz plně naložený materiálem pro zařízení knihovny. Nové regály, stoly, židle, počítač, kompletní sestava domácího kina včetně velkoformátového televizoru v hodnotě více jak 300 tisíc Kč jsou pokračováním projektu, kterým Československý ústav zahraniční podporuje vzdělávání českých a chorvatských dětí. V dalších měsících bude dodána zásilka knih a hudebnin pro mediátek. Základní škola byla kompletně rekonstruována díky starostlivosti chorvatského státu, obce i vedení školy a za přispění Československého ústavu zahraničního se stala jednou z nejmodernějších škol v celé oblasti.

MT

Obnovení činnosti

Československého ústavu
zahraničního po II. světové válce.

Již 15. května 1945 se sešel akční výbor a začal pracovat na obnovení činnosti, zpětném získání majetku, archivu a knihovny. Byla navázána spolupráce s úřadem předsednictva vlády, ministerstvem zahraničních věcí a ministerstvem informací.

V rámci reemigrace byl ČSÚZ pověřen důležitým úkolem, a to veřejně-právními otázkami reemigrace. ČSÚZ prověřoval národní a politickou spolehlivost nutnou k vydání osvědčení o státním občanství. Opatřoval krajanům náhradní doklady, o které přišli při válečných událostech. Reemigranti se obraceli na Čsl. ústav zahraniční s prosbami o pomoc v mnoha záležitostech. V té době byly zřízeny pomocné sekretariáty v různých městech, např. v Karlových Varech, Brně, Českých Budějovicích, Plzni, Ostravě, Ústí nad Labem a dalších. Po roce 1945 se do vlasti vrátilo přes 200 tisíc krajanů, nejvíce jich přišlo z Maďarska (65 tisíc), následovali krajané se Sovětského svazu (42 tisíc), 17 tisíc krajanů z Rumunska, 13 tisíc z Francie, 11 tisíc z Rakouska, 10 tisíc z Polska, 5 tisíc z Jugoslávie, 4 tisíce z Německa.

26. – 28. října 1946 zorganizoval Čsl. ústav zahraniční I. Sjezd krajanů – reemigrantů pod záštitou vlády. Zúčastnilo se ho něko-

*Smal Československého ústavu zahraničního
používaný v letech 1929 - 1939*

lik tisíc osob. Znovu se začala vytvářet členská základna. Členem ústavu byla téměř celá vláda a k 30. 4. 1947 měl Čsl. ústav zahraniční cca 1500 členů.

Československý ústav zahraniční
Karmelitská 25, 118 31
Praha 1 – Malá Strana
e-mail: krajane@csuzkrajane.cz

Vzpomínka na pana Paulíka

Honorárního konzula České republiky pana Miroslava Paulíka jsem poznal v listopadu roku 1993 při příležitosti předávání mých pověřovacích listin generální guvernérce Nového Zélandu paní Tizardové. Přijel jsem tehdy do neznámé země i se svou rodinou a bylo především zásluhou pana Paulíka, že jsme se tam všichni brzy cítili jako doma. Ve spolupráci s místními protokolárními úředníky dokonale zorganizoval samotný akt předávání pověřovacích listin, upozornil na nás novináře a představil nás své rodině i v krajském klubu. Byl jsem informován, že zejména klub vděčí za svou existenci jeho neúnavné práci; já jsem ho ovšem poznal, až když předal štafetu mladším. Pan Paulík byl mužem všestranných zájmů. Kromě své rozvětvené rodiny, zejména paní Danušky, která mu byla celý život velkou oporou (vždyť se také naučila, až na roztomilý francouzský přízvuk bezchybně česky), se věnoval malování, přednáškové činnosti, podnikání, rybaření i šachům. A samozřejmě své funkci honorárního konzula České republiky, kterou vždy vykonával maximálně obětavě a neváhal na ni vynaložit i nemalé finanční prostředky. Mělo-li kdy ministerstvo zahraničních věcí při výběru honorárního konzula šťastnou ruku, bylo to v tomto případě. Vzpomínám si, jak jsme po úspěšné návštěvě prezidenta Václava Havla na Novém Zé-

landu společně mnohokrát obcházeli wellingtonská ministerstva a snažili se v praxi realizovat slib daný během této návštěvy ohledně uzavření dohody o bezvízovém styku mezi Českou republikou a Novým Zélandem. Trvalo rok a půl, než se podařilo tuto dohodu podepsat a pan Paulík na tom měl svůj velký podíl. Následně peripetie ve věci bezvízového styku již neměl možnost jakkoli ovlivnit. Angažoval se také v bezpočtu konzulárních případů a obětavě pomáhal všem našim krajanům, kteří se na Novém Zélandu dostali do potíží. O to větší bylo jeho roztrpčení, že mu nikdo

z českého ministerstva zahraničí za jeho dlouholeté a úspěšné působení v této funkci ani nepoděkoval.

Přestože byl mezi námi značný věkový rozdíl (pan Paulík byl stejně starý jako má matka), velmi dobře jsme si rozuměli. Možná to bylo způsobeno společnými kořeny na jižní Moravě, či stejnými politickými názory, ale vždy jsme se velmi dobře shodli, ať to bylo při rybaření, nebo při vaření kukuřice či při partii šachu. Pan Paulík stál za svými názory a nebál se je nahlas vyslovit. Díky této své vlastnosti se před dvěma lety ocitl, spolu se mnou a několika dalšími domnělými či skutečnými diplomatickými hříšníky, na černé listině Ministerstva zahraničních věcí České republiky, kterou zhruba před dvěma lety otiskly Lidové noviny. Tato lapálie nás na dálku sblížila ještě víc, a tak jsme se ženou byli šťastni, že jsme manžele Paulíkovy mohli v posledních třech letech přivítat hned dvakrát u nás v Beskydech. Vždy jsme si udělali nějaký pěkný výlet a zahráli si partičku karet a nevěřil bych nikomu, kdo by se odvážil tvrdit, že pan Paulík se nedožije v plném zdraví sta let. Vždyť ani ne před rokem si k nám odskočil z oslavy svých teprve osmdesátých narozenin a jeho fyzická kondice se stále zlepšovala. Zákeřná nemoc ovšem překazila jeho další plány do budoucna a způsobila velkou bolest všem, kdo tohoto vzácného člověka znali.

ČEST JEHO PAMÁTCE!

RNDr. Jaroslav Suchánek
bývalý velvyslanec České republiky
v Austrálii a na Novém Zélandu

(Štřípky/Čriečky, časopis Čechů,
Moravanů, Slezanů a Slováků
na Novém Zélandě, červen 2003)

Danuška Paulíková, Jaroslav Suchánek a Mirek Paulík při setkání minulý rok na Radhošti

Za Jiřím Horákem

V pondělí 28. 7. 2003 byl v deníku "The Washington Post" uveřejněn nekrolog českého politika Jiřího Horáka, který zemřel na Floridě 25. 7. 2003.

Píše se v něm, že jeden z bývalých šéfů české polistopadové sociální demokracie, Jiří Horák, zemřel ve věku 79 let ve svém domě na Floridě. Příčinou úmrtí byl mozkový nádor.

Horák stál v čele sociálních demokratů v letech 1990-1992, po "sametové revoluci" vedené dramatikem Václavem Havlem. V roce 1993 se vrátil do Spojených států, kam odešel tři roky po komunistickém puči v tehdejším Československu.

V emigraci působil jako předseda exilové organizace "Council of Free Czechoslovakia". Za zásluhy o demokracii byl v roce 2000 vyznamenán Řádem T. G. Masaryka.

Jiri Horak Czech Politician

Jiri Horak, 79, the first leader of the Czech Social Democratic Party after the fall of communism, died July 25 at his home in Florida. He had brain cancer.

He headed the Social Democrats from 1990 to 1992 after the Velvet Revolution, led by playwright and democracy activist Vaclav Havel, peacefully toppled communist rule. In 1993, Mr. Horak moved back to the United States, where he had immigrated in 1951, three years after the Communist Party took power in what was then Czechoslovakia.

From 1961 to 1971, Mr. Horak was chairman of the Council of Free Czechoslovakia, an umbrella organization of Czechoslovaks in exile. He was a 2000 recipient of one of the Czech Republic's highest state honors, the Tomas Garrigue Masaryk Order, for outstanding contributions to democracy.

(Ze zprávy J. Broskeviče ZÚ, Washington)

Petice, která se mýlila v adresátovi

Možná jste už slyšeli o tom, že v newyorské Astorii nedávno krajané vyhodili z restaurace Miroslava Ransdrofa? Gesto jak vystříženě ze Stroupežnického Našich furiantů, ale co naplat, v době všeobecné otupělosti ke skutečnosti, že se činnost komunistů nebezpečně rozrůstá, potěší a zahřeje u duše!

Není možné dávat všechno za vinu komunistům, přesto asi nebudu příliš daleko od pravdy tvrzením, že právě oni stáli u kolébky morální degenerace, v jaké se naše společnost nachází. Že ten zakopaný pes je právě u nich a současná situace cenou, kterou platíme za „sametovou“ revoluci, za to, jak rychle jsme hodili zbraně do žita a dobrovolně se vzdali povinnosti potrestat zlo, cenou za legalizaci jedné zločinecké organizace a za plíživou rehabilitaci jejích členů, za to, s jakou urážlivostí jsme přešli oběti komunismu, cenou za lhostejnost, s jakou jsme souhlasili s „tlustou čarou“, stmelující společnost s vyšetřovateli a fyzly i za příklad, jaký jsme tím dali nastupujícím generacím... I tohle je ale už jen nicneříkající plané konstatování, podobné tomu gestu v newyorské Astorii. Jestliže jsme už unaveni minulostí a omrzela nás fakta, jestliže už nechceme slyšet, že část z nás dala ve volbách znovu svůj hlas straně, která se nedistancovala od zločinů a zpupně hájí práva viníků proti obětem, poslouchejme alespoň živé výroky jejích současných představitelů. Není to těžké, známá ideologická hantýrka z nedávných let stále častěji osvěží levičácké mítinky, tisk i televizní obrazovku.

Co si třeba představujeme pod stále převládající citací „udělaly se chyby, ale myšlenka je dobrá?“ Jaká myšlenka? Fyzické likvidace? A co si máme myslet pod chvátou minulého režimu a pod slovy uznání pršícími na zdi gulagů totalitních režimů Vietnamu, Číny, Kuby a Severní Koreje? O mezinárodní ostudu v tomto oboru se postaral Vojtěch Filip, když pozval do parlamentu delegaci čínských „tibetologů“ a otevřel tak dveře totalitní propagandě!

A jak je to dlouho, co nikdo jiný než právě KSČM ohromila vtipným prohlášením, že chce dohlížet na dodržování Listiny základních lidských práv a svobod?!

Není snad alarmující, že se strana, která se do nedávna podílela na zvěrstvech ne někde daleko za hranicemi, ale tady u nás a na našich spoluobčanech, stává víc a víc rozhodujícím partnerem ve všech otázkách politického i společenského života? Copak nejsme téměř denně nuceni dívat se na obrazovkách do tváří „přetřesených“ lhářů a poslouchat jedovaté, matoucí názory, které svobodně a bezostyšně – „třešničky na klopě, v srdci zášť“ – vypouštějí do éteru?

Aktivní navazování spolupráce s komunisty se stalo už běžnou praxí. Pro lidovce je kupříkladu jen doržováním bohumínské usnesení a „dohodou na společném programu“, ale pozadu nezůstávají ani ostatní politické strany. Komunisté úspěšně zdolali i poslední baštu a je víc než ostudné, že se právě oni stali Hradu vyhledávaným partnerem. Se vstupem V. Klause na prezidentský úřad nepokračuje myšlenka „mobilizace proti socialismu“, kterou osobně ještě nedávno zastával, ale dostaly se tam po čtrnácti letech nadutost, pokrytectví a pohrdání ústavou i zákonem. Právě Klausova ctižádost a neskonalá ješitnost činí z něj a komunistů spojence a způsobuje, že bere za vděk jejich oporou a uznáním. Jestliže V. K. četní žurnalisté jen pár měsíců po vstupu na Hrad kritizují za to, že nehraje fair play, vrací se mu jako bumerang jen část toho, co ve slepé zášti plival na Václava Havla.

Vize našeho „sametového“ prezidenta o „občanské společnosti“ a „žítí v pravdě“ se přesouvá do čítanek a stává neznámým pojmem. Také tohle bylo důvodem, proč jsem se připojila k petici S komunisty se nemluví. Hořký pocit křivdy převážilo přesvědčení, že není možné dál nečinně přihlížet, jak se extremistická strana v podmínkách demokracie rychle zahnízďuje, jak jsou klíčové posty obsazovány starou tvr-

dou garniturou. Od počátku jsem měla i pochybnosti. Obávala jsem se, aby petice současně neutvrzovala jak nás dole, tak ty nahoře, že jsme závislí na dobré vůli jakési vrchnosti. Aby příliš nepřipomínala poniženou supliku, se kterou se kdysi podání obraceli k feudálnímu panstvu. Znamenalo to snad, že se petice mýlila v adresátovi? Že se měla víc obracet na média, na odpovědné redaktory tisku, rádia a televize s výzvou, aby ve svých pořadech omezili vystoupení komunistických lídrů, aby jim nedávali příležitost a nezvali je k veřejným diskuzím?!

Obávám se, že ani tohle není ono. V obou případech se přesouvá odpovědnost jinam a na někoho jiného, tak jak jsme byli po čtyřicet let totality zvyklí.

V době, kdy jsem uvažovala, zda petice ano či ne a co je na ní zcestného, obdržela jsem dopis od přítele, který žije dlouhá léta v Americe a kterému ideály svobody přešly do krve:

„Občané musí sami převzít odpovědnost za řešení společenských problémů, nenechat je na vládě a na politických stranách – ani na novinářích... Takovou petici se člověk třeba na chvíli zbaví úzkosti, ale v podstatě tím POSÍLIL onen pocit, že věci je možno řešit jedině přes někoho nahoře. To je asi jako zaplašit touhu po nikotinu tím, že si člověk zapálí cigaretu...“ Tolik tedy k petici Jan Krondl, svého času vydavatel Československých listů v USA.

Nezbývá mi, než souhlasit. Ano, v tom to je: Petice se skutečně mýlila nejen v adresátovi, ale vůbec ve své podstatě. Dokud nebudeme sami – jeden každý – důsledně dávat najevo, že tuto vrchnost neuznávám, že jí pohrdám, že ji „neberu“, k žádné podstatné změně nedojde. Tedy důsledně ignorovat, dokázat, že páni Grebeníčkové jsou nepřijatelní! Že jimi pohrdáme dnes jako včera a před listopadem! Neměli bychom žádat, ale ukázat, že umíme stát na vlastních nohách a užívat práv demokratické společnosti. Jinak tahle Petice skončí jako v té newyorské Astorii. Krásným gestem.

Blanka Kubešová

Kolik řečí znáš...

Snad nikdo nepochybuje o tom, že znalost cizích jazyků je pro mladé lidi v ČR výhodná, ale v době otevírání se Evropě a světu přímo nezbytná. Zatímco země anglicky mluvící s tím nemají problém, domluví se téměř všude, např. malé Holandsko a Belgie učí děti ve školách hned několik jazyků a to od začátku školní docházky.

Když jsem se svým patnáctiletým vnukem byla před časem na Domažlických slavnostech, kde se setkal s třináctiletou belgickou dívkou, došlo k trapasu. Dívce se chlapec moc líbil, citově prožívala házení s míčem, skotačení a jízdu na lodičce po Babylonu. Ale jen do chvíle, kdy můj vnuk unavený mluvou rukama, neb uměl jen pár vět německy, dal přednost „intelektuálnímu“ rozhovoru s dívkou českou. Malá Belgičanka byla moc zklamaná a na rozloučenou mu poradila, ať se učí cizí jazyky.

Ona sama se mohla domluvit hned ve třech...

Stejně tak dcery mé kamarádky z Amsterdamu se už v deseti letech domluvíly dvěma jazyky, dnes, ve třinácti mluví čtyřmi.

A děti v ČR? Bohužel i po čtrnácti letech tu zůstal zlovyk z minulých dob, kdy se děti na běžných školách začínají teprve v deseti učit první cizí jazyk...

Co si o tom myslíte?

-st-

Kde jsem doma?

Ptá se mladá právnička Karin, t.č. na zkušené v New Yorku – aneb jak se cítí emigrantské dítě v Německu (a v Česku?).

Tentokrát na našich devatero otázek nemáme odpovědi přímé, ale je to zpověď Karin Gandalovičové, české dívky, která se rodičům narodila ve Švýcarsku a jako malá se pak i se sestrou dostala do Německa. Zde na malém městě absolvovala nejprve německou školku, pak základní školu, gymnázium a nakonec pětiletá studia práv (v Särbrücken). Mezitím samozřejmě vyrostla, dospěla a po r. 1989 se z Německa s rodiči několikrát podívala do České republiky. Přes počáteční smíšené dojmy z těchto návštěv se po ukončení práv v Německu rozhodla, že si na pražské Univerzitě Karlově udělá rigorózní zkoušku. To se jí také letos před prázdninami podařilo a brzy na to odletěla na pár měsíců do USA „na zkušenou“. Dnes je Karin 26letá, půvabná a zdravě sebevědomá mladá žena, ale nebylo to tak vždycky...

Po počátečních nesnázích, které provázejí každého emigranta, jako je absolvování pobytu v emigrantském táboře, na který vzpomíná maminka obou sester, a po těžkých začátcích, vyrůstaly Karin i její sestřička v relativním hmotném dostatku. Prostředí vlastní rodiny, kde otec i maminka je učili česky, četli české pohádky a vyprávěli, aby dívky věděly, že jejich kořeny jsou v Čechách, silně kontrastovalo s okolím. (Vyprávění maminky o tom, jak se žije mladé ženě – lékařce v utečeneckém lágru), jaké je to vychovávat svoje děti v cizím prostředí tak, aby to zvládly psychicky nejen ony, ale i matka, a o dalších úskalích a dojmech ženy v emigraci si necháme na jindy.)

Bačkůrky

Co si Karin nejvíc pamatuje ze školky a z prvních školních tříd, je pocit studu před německými dětmi – jednak za své nezvyklé jméno, kterým se odlišovala, jednak za přezůvky, čili bačkůrky, které jí maminka dávala. Vždyť v Čechách se přece děti ve školce i ve škole přezouvají, aby se jim nepotily nožičky, aby si je dlouho netlačily v pevných botkách, zkrátka aby jim bylo pohodlně a také aby bylo čisto... Jenže to v Německu není zvykem, a přestože se maminka domnívala, že dodržováním a prosazováním českého – a snad správného zvyku – zvládá i německé maminky a paní učitelky, nejen že se jí to nepodařilo, ale nevěděla ani, jak moc se za její dobrou vůli dcerky stydí a trpí posměchem ostatních dětí.

A nebylo to jenom bačkůrky. Dívky narážely na nepochopení a jejich rodiče na pohledy okolí skrz prsty častěji. Třeba když rodina dávala přihlásila do baletu a na hodiny klavíru, nebo když začali jezdit na dovolenou k moři. Vždyť to se přeci u přistěhovalců nesluší, aby chtěli žít stejně jako my... Pocity, že Gandalovičovi jsou v očích svých sousedů „méněcenní“ stejně jako tisíce gastarbeiters z Turecka či tehdejší Jugoslávie, se někdy jen těžko překousávaly. A nebylo to jen prostředím maloměsta, kde žili.

Škola

Když Karinina maminka, profesí lékařka, hodnotila prostředí základní školy v Německu, nevyhnula se poznámce o výchově. Zнала z českých škol zájem alespoň některých učitelů, svěřené děti nejen učit, ale také vychovávat. Vybavit je do dalšího života znalostí základních sociálních pravidel. S tím se v německých školách, kam chodily její dcerky, nesetkala. I na základních typech škol šlo čistě o proces výuky, učitelé se netoužili dostávat do konfliktů s rodiči ještě kvůli výchově a v celkovém pojetí procesu výuky nebylo pro výchovné prvky téměř místo. Karin si tak užívala zejména v nižších třídách pocitů vyděnce ve třídě německých dětí vrchovatou mírou. Zřejmě jen silou své osobnosti a úspěchy ve škole dosáhla časem přijatelné míry respektu svých spolužáků.

Pro našince je také překvapující zjištění, že děti na německých školách nemají možnost po vyučování vyžít se v nějaké zájmové činnosti, chodit do nějakého klubu, kroužku či oddílu. Proto ten klavír či balet, který připadal „snobský“ nejen rodičům Karininy vrstevníků, ale i jejich dětem. Sporadicky byly možnosti

účastnit se něčeho až na střední škole. (Pozn. red.: – víme, že i u nás to není běžné všude, ale přece jen mimoškolní činnost dětí je u nás dosti podporována. Kantoři si tak rádi vyplňují své miniaturní platy, ale vedle toho je podezřívám i z čistého entuziasmu a lásky k práci s dětmi. Vždyť na škole mých dětí existuje asi 15 různých kroužků, je tam otevřeno pro každého zájemce do večera a mezi vším tím děti ještě hrají na chodbách stolní tenis spolu s kantory...)

Skautské tábory

Vraťme se ke Karin. Zajímavé postřehy měla z českých skautských táborů ve Švýcarsku, kam jezdily se sestrou vždy v létě. Účastnily se jich české děti emigrantů z Německa a ze Švýcarska a chovaly se k sobě vzájemně diametrálně jinak. „Švýcarské“ děti neměly se soužitím s ostatními problém, „německé“ ano. A to do té míry, že jejich chování (nesnášenlivost, nadřazování se, arogantnost) se velmi podobalo tomu, které na vlastní kůži zažívaly na sobě v německém prostředí! Ukaz pro psychology, varování pro rodiče...

A přitom šlo vlastně v obou případech o česká mláďata, jen vyrostlá v odlišných, i když geograficky a jazykově blízkých kulturách.

První dojmy z Čech

Hned po listopadu 1989, na první svobodné Vánoce, jeli Gandalovičovi domů, k příbuzným.

Rodiče se nepředstavitelně těšili, Karin však byla rozčarovaná. Pro ni, tehdy třináctiletou dívku, to přes všechnu mamčinu i otcovu snahu byla v podstatě cizí a ještě k tomu špinavá země, kde byl pořád nějaký zbytečný hluk, na všechno fronty.... Vše se ale mělo změnit. Své sehrálo určitě to, že Karin uměla díky rodičům opravdu dobře česky a při dalších návštěvách Československa a později České republiky se rychle zorientovala. Viděla zde rychlý pokrok k lepšímu, rodiče se také velmi zajímali o politické dění v ČR a to mělo určitě vliv i na Karinino smýšlení. Začala se o život v bývalé vlasti jejich rodičů mnohem více zajímat.

Rozhodnutí

Po ukončení vysokoškolského studia v Německu se Karin rozhodla pokračovat dále na Karlově Univerzitě. Samostatný život a studia v Praze ji velmi přitahovala. Na otázku, jak vlastně tento nápad vznikl, dodává, že ten prvotní impuls vzešel od maminky, která zdůrazňovala hodnotu studia a dobrou pověst nejstarší univerzity ve střední Evropě.

Karin proto s velkým nadšením odjela do Prahy a začala se konečně úplně sama starat o své záležitosti. Bydlení, finance, studia – a s tím vším zpočátku spousta vyběhávání, zařizování, papírování. Stálo to dost energie, zažila si přitom hodně svízelných situací. Bylo to ale spíše tím, že nebyla znala reality života v ČR, než že by řešila problémy s byrokracií (ta je zde podle matky i dcery Gandalovičových překvapivě menší, než byly zvyklé v Německu). Snad by Karin v té době i přivítala radu a pomoc někoho ze známých, které tady rodiče měli a na něž i trochu předpokládala, že se bude moci obrátit. Nestalo se, nechali ji v tom jak se říká „plavat“. (Maminka podotýká, že je to bohužel asi typická vlastnost Čechů. Projevuje se nejen doma, ale i v emigraci, porovnává-li vzájemné vztahy emigrantů jiných národností počínaje utečeneckým táborem a společenskými styky

v pozdější době konče, říká paní Gandalovičová, ale o tom už bylo u nás napsáno mnoho.)

Nicméně vše bylo vyběháno a zařízeno, Karin mohla začít studovat a dnes má naopak spíš dobrý dojem z toho, že si vše potřebné dokázala zorganizovat sama.

Podivné zkušenosti

Jak Karin říká, ocitla se díky svému rozhodnutí v prazvláštní situaci, kterou si v Německu nedokázala představit. Všechno skryté i otevřené dřívější pohrdání jejím původem a řečí, které znala z dětských let v Německu, jako by se v jiné podobě objevilo v Čechách opět! Je nasnadě, že se s tím mladý člověk bez opory svých nejbližších vyrovnává ztuha. Že bude v zemi, jejímž jazykem výborně vládne a odkud pocházejí oba její rodiče, dlouhé měsíce exotickým a rozporuplně přijímaným „cizincem“, ji předtím ani nenapadlo. Její čeština přece jen měla cizí přízvuk, Karin nevěděla a neznala úplně samozřejmě všechno, co každá jiná mladá Pražanka, byl prostě „divná“ a „jiná“. Překvapilo ji také, že se okolí ani dost málo nezajímalo o její dřívější život v Německu, neptalo se na zkušenosti a předchozí studia, ač takový zájem alespoň u spolustudujících by byl na místě. „Kamarádi“, protože byla ta „Němka“, často očekávali, že je bude hostit a občas nevraceli vypůjčené peníze....

Cizinkou v Německu i v Česku – tak se alespoň cítila v prvním roce svého pobytu.

Navíc ani studium nebylo lehké. Ne kvůli právu samotnému, ale opět kvůli češtině, což Karin trochu zaskočilo. Musela se hodně tvrdě učit velké množství odborných právnických termínů, které se svými německými ekvivalenty, jež dobře znala, nemají jazykově mnoho společného.

Nikdo ve škole však asi netušil, jak obtížné to pro ni bylo, protože její dobrou znalost hovorové i psané běžné češtiny považovali za samozřejmost.

Konec dobrý, všechno dobré

Přes všechny stinné stránky však Karin svého rozhodnutí dnes v žádném případě nelituje.

Svou houževnatostí, příjemným vystupováním i okouzlujícím vzhledem si zřejmě nakonec vydobyla respekt a uznání ve svém okolí a jak říká, začala si i víc vážit sama sebe. Zkoušené sebevědomí právem mohlo vyrůst. Rigorózní zkoušky má již také úspěšně za sebou, získala titul JUDr. a může se pochlubit tím, že byla první zahraniční studentkou svého oboru na UK (mezinárodní právo soukromé). S uznáním a vděkem mluví o svém konzultantovi prof. Zdeňku Kučerovi.

Na její otázku, kde se teď vlastně cítí doma, odpovídá jednoznačně, že už v Česku. Určitě to dělají i přátelé, které si Karin získala, a také atmosféra Prahy, kde zdorácněla a považuje ji za „své“ město, kam patří. Navíc se i zbytek Karininy rodiny částečně přesouvá z Německa zpět do Čech.

A co dál?

Obor, který Karin vystudovala, jí otevírá cestu do světa. Když se zamýšlí nad svojí budoucností, nevyslovuje žádné určité představy. Měsíc po zkouškách odjíždí na zkušenou a za poznáním do USA. Samozřejmě umí perfektně anglicky, což je plus, za něj výše kritizované německé školství nutno pochválit. (Pozn. red.: Proč se u nás děti učí jazyky na základních školách až od 10 let, když všude ve světě začínají dříve, je nepochopitelnou záhadou.) Jak tam bude dlouho, to se uvidí, kde a kdy začne pracovat, to se také uvidí... Karin sice teď už ví, kam patří, ale nejprve je důležité rozhlédnout se trochu po světě...

Držte jí palce.

**S Karin Gandalovičovou a její maminkou si vyprávěla
Martina Fialková**

Jazyková škola ITC se již deset let zabývá výukou cizích jazyků pro širokou veřejnost.

Dále též školením lektorů angličtiny TEFL certificate. Metoda ITC je postavena na komunikačním přístupu, tj. klademe důraz na schopnosti mluvit. Studentům je v hodinách dán široký prostor k projevu a osvojení dané látky.

JAZYKOVÁ ŠKOLA

Nabízí od 15. 9. 2003–13. 2. 2004 ■ Semestrální výuku anglického jazyka 2 x 2 VH a 1 x 3 VH týdně ■ English for Europe (angličtina pro Evropskou unii) ■ Authentic English (nevyučuje se dle učebnic – práce s krásnou literaturou, novinové texty...) ■ English at work (pro běžnou komunikaci v práci) ■ Firemní i individuální výuka ■ Pro naše studenty každý týden 10 VH konverzace s rodilými mluvčími ZDARMA

www.itc-ise.cz, e-mail: info@itc.ise.cz, tel. fax 224 812 821, 777 131 167

TEFL certificate (Teaching English as a Foreign Language).

Školíme rodilé mluvčí anglického jazyka, kteří při úspěšném absolvování našeho vzdělávacího programu získávají TEFL certifikát. Do současnosti náš metodický program absolvovalo více než 2 500 rodilých mluvčích, kteří nyní učí na jazykových školách v ČR, i po celém světě (např. Japonsko, Turecko, Španělsko, Rusko...).

Výuka probíhá v Praze, Barceloně a od loňského roku též v Madridu.

www.itc-training.com, e-mail: info@itctraining.com, tel. fax 224 817 531

adresa: Kaprova 12, Praha 1, 110 00, Česká republika

Naše jazyková škola je členem Americké a Španělské obchodní akademie, mezinárodního sdružení učitelů, ITEC a TOESOL

PŘIJĎTE DO GALERIE MIRO

Dnes máte možnost navštívit s námi v pořadí již druhou zajímavou a známou pražskou prodejní galerii (minule to byla galerie Cesta ke světlu), která svojí činností oživuje kulturní dění v Praze. Výtvarné umění nemapují pouze státní instituce, jímž patří dík za ochraňování kulturního dědictví a jeho zpřístupnění všem zájemcům. Vedle nich působí i subjekty soukromé, s možností rychle reagovat na současný vývoj ve výtvarném umění, představovat jej veřejnosti, ale i nabídnout tato díla ke koupi těm, kdo „na to mají“ a chtějí jednak doplnit své sbírky, jednak tímto způsobem podpořit podnikání ve výtvarném umění. Vždyť co jiného je dnes provozování soukromé výtvarné galerie?

V podmínkách navozených zákony, které v ČR umělcům ani lidem z oborů zabývajících se uměním, příliš nepřeji, je to tvrdý byznys. Vyprávět by vám o tom mohl pan Miro Smolák, ředitel a majitel pražské galerie MIRO.

Jméno MIRO nenese ovšem pouze galerie v bývalém kostele sv. Rocha na Strahovském nádvoří. Ta je sice hlavním stánem a místem, kde se odehrává mnoho významných společenských událostí, ale není jedinou galerií svého jména. Další najdeme na Slovensku v Bratislavě, pak ve Sníně, rodném místě bratrů Smoláků (na některých projektech se podílí i Andrej Smolák) a pojedete-li do Berlína, najdete i tam instituci s názvem Dům umění MIRO.

Všechna tato místa jsou zároveň domovem pro muže sršícího energií se slovenským jménem, ale i s českými a německými geny. Člověka, který plynne přechází v rozhovorech z češtiny do ruštiny a zpět do angličtiny, mezitím vyřizuje slovenský telefonát a během naší dohodnuté schůzky s omluvou řeší několik dalších drobností, jako jsou poslední pokyny týkající se přípravy přijetí u prezidenta Klause a pod.... Bez přehánění, galerista Miro Smolák je na roztrhání, ale věřím, že i on si musí najít chvíli na utřídění myšlenek, plánů a na příjemné posezení mezi „svými“ obrazy. Sám je akademickým malířem, takže to může udělat doslova. Více času ale dnes věnuje obrazům autorů, které pokládá za „taháky“ pro vynaznačující moderního umění a na něž si u nás vedle státních galerií v podstatě nikdo netroufne. Díky své vytrvalosti a obchodnímu talentu dokázal do Prahy přivést díla Salvadora Dalího, Marka Chagalla i Pabla Picassa, přičemž se jménem prvního budeme mít pravděpodobně v budoucnu ještě více dočtení. Miro Smolák se svými pařížskými partnery hodlá v Praze postavit dům Salva-

dora Dalího, který umělec v r. 1962 naskicoval na kousek novinového papíru, a práva na postavení této unikátní stavby zůstala v Paříži. V Praze se však již našli mecenáši, takže když vše dobře dopadne, máme se opravdu na co těšit.

To, že se galerii MIRO daří vystavovat i prodávat díla tak významných umělců, není jistě dilem náhody, ale tvrdé a soustavné práce. Navíc okořeněné spleťostí všech nařízení, vyhlášek a zákonů týkajících se zápůjčky, dovozu, pojištění, certifikace, prodeje a dalších operací s těmito kulturními statky často astronomické hodnoty.... A pak se ještě musí potýkat s nařčeními různých závistivců a nezasevenců o pravosti vystavovaných děl, která dokážou silně poškodit pověst a rozjednané obchody. (Mimo chodem např. právě díla Dalího dováží galerie MIRO od profesora Descharnese a Jana Amiota z Paříže, kteří jedni mají právo vystavit certifikát o původu, než v r. 2004 přejde toto právo na španělský stát. Prof. Descharnes, celoživotní autobiograf a osobní fotograf Dalího spolu s Interpolem usvědčil bývalého umělcova tajemníka Moora z falšování několika tisíc litografií, které pak byly zničeny.)

Co jsme mohli vidět v galerii MIRO v posledních měsících?

Byla to například „barevná“ výstava ruského výtvarníka Jurije Gorbačova, snícího o štěstí a věčném ráji, kam nás zavádí prostřednictvím mytologických, zvířecích nebo květinových témat zpracovaných olejovými barvami, emailem a s použitím zlata. Dýchá z nich byzantský duch prolínající se s ohlasy ruské lidové výtvarné kultury a svojí originalitou zaujmou nejen laickou, ale i odbornou veřejnost. Autor vystavuje v mnoha světových galeriích a jeho díla dotvářejí významné objekty světové architektury. Získává opakovaně zakázky od světových organizací k nejrůznějším příležitostem (od OSN pro sbírku lidských práv, pro poštovní známky, od CNN pro její Newyorskou budovu apod..)

V současné době vystavuje pražská galerie MIRO díla člena legendární skupiny Rolling Stones, která nedávno koncertovala v Praze, jinak uznávaného výtvarníka Ronnieho Wooda.

Jeho inspirací je, jak jinak, hudba, prostředkem k vyjádření nejrůznější malířské techniky na rozhraní malby a kresby, ale také

Miro Smolák s Gabrielou Beňačkovou

suchá jehla, sitotisk a s počátkem nového století využívá i nové možnosti digitální techniky. Výsledkem jsou expresivní skupinové figurální kompozice nebo portréty hudebníků, zachycující jejich duševní stavy prožívané při špičkovém výkonu, podobné extázi, ale také krajiny či díla s motivy zvířat. Vernisáž této výstavy (a přítomnost umělce) pochopitelně přilákala stovky diváků.

Galerie MIRO však nežije pouze vernisážemi. Pan Miro Smolák je jednou z osobností, které dokážou elegantně spojit umění, obchod a charitu a dokazuje to četnými aktivitami, které zasahují jak do sportu (známý běh napříč Petřínem s názvem Miroton), ve spolupráci s uznávanou operní pěvkyní Gabrielou Beňačkovou uskutečnil již dva ročníky Festivalu mladých umělců (podpora začínajících operních talentů), a již čtyři roky průběžně vydává veleúspěšné obrazové poukázky. Ty jsou součástí katalogu, který obsahuje vždy 32 zmenšených reprodukcí děl známých malířů a výtvarníků (současných i již nežijících). Z nich si majitel poukázky, kterou koupí za pouhých 490,- Kč, může kterou vybrat a dostane ji pak ve velkém formátu na kvalitním papíře. Stačí ji zarámovat nebo opatřit paspartou a váš domov můžete doplnit o umělecké dílo.

Poukázky jsou i vhodným dárkem. Každého z nyní již 30 000 majitelů (tolik již bylo poukázek prodáno) může hřát pocit, že přispěl částkou 10,- Kč na humanitární účely, konkrétně dětským domovům.

(Pozn. red.: tyto poukázky jsou pro zájemce k dispozici i v redakci Českého dialogu.)

Při vaší návštěvě Prahy proto nezapomeňte zajít do galerie MIRO. Najdete ji v areálu Strahovského kláštera nedaleko nejkrásnější vyhlídky na Prahu. Spojením zážitků z pohledu na naši stověžatou matičku a vnímáním krásných obrazů pohladíte svoji duši.

-mf-

Mika Waltari – Plavovláska

Vydalo nakladatelství Hejkal,
přeložily Markéta Hejkalová
a Viola-Parente Čapková

Autor proslulý svými historickými romány (Egyptan Sinuhet, Krvavá lázeň, Temný anděl, Tajemný Etrusk) se v této útlé knížce vrací do doby poměrně nedávné. Dvě novely – Plavovláska a Už nikdy nebude zítra – se odehrávají v prostředí Waltarimu důvěrně známém, v Helsinkách 20. a 30. let nedávno minulého století. Věcný popis atmosféry tohoto, pro nás až exotického města, v němž se odehrávají osudy tolik podobné osudům z jiných velkoměst, ozvláštňuje oba příběhy jako by filmovým pojetím. Chlad moře, rychle míjející finské jaro a léto magické svým severským světlem, život na luxusních bulvárech kontrastuje s tmavými uličkami a dvorky prvního příběhu mladičké prostitutky,

v dětství prahnoucí po rodičovské lásce, jejíž nedostatek spolu s touhou po penězích pozvolna způsobuje dívčin pád.

Motiv moci peněz, nenaplněných snů a konfliktu se zákonem se objevuje i v druhém příběhu, kde se tragicky protínají osudy tří lidí – majitele úspěšné firmy, jeho mladičké manželky vzešlé z chudých poměrů a bývalého vojáka z 1. světové války, oprostěného od všech iluzí, který zastává významnou pozici v majitelově firmě.

Na pozadí děje prosvítá průběh hospodářské krize a nadcházející II. světová válka. Přestože v obou novelách je použita „ich“ forma, čtenář spolu s autorem sleduje děj s odstupem, což umocňuje pocit neodvratitelnosti tragického směřování lidských osudů jednotlivě i historicky. Waltari ale nad vším v posledních větách vždy nechá vysvitnout malé světélko spravedlnosti jako útěchu, že život jde přes tragédie jednotlivců i lidstva dál...

-mf-

Český šperk 1950 – 2000

Od dřívějších kolektivních kolekcí šperku (hlavně v 60. – 80. letech 20. století: *Ateliérový šperk Praha*, *Šperkařská sympozia v Jablonci nad Nisou*, *Turnově*, aj.) je tato výstava pod výše uvedeným názvem přehlídkou kvalitní tvorby od let padesátých až do současnosti. Připravila ji Dr. Křížová, která v Brně převzala po odbornících Holešovských cíleně budovanou sbírku šperku v tamějším muzeu. Expozice (v Císařské konírně Pražského hradu – do 14. září 2003) je řazena bez ohledu na členství autorů v Asociaci kovů – šperku či jiných názorových spolkách a dává jim možnost prezentovat se mimo hranice oboru.

Seznamuje s vývojem autorského šperku od přelomu padesátých a šedesátých let, kdy dochází k novým posunům a pojetí šperku – zdobný předmět (dříve uložený jako majetek, nošený pouze několikrát za život či objednaný jako výjimečný dar), začal být vnímán jako autonomní. Poválečná generace VŠUP rozvinula své představy o moderním šperku. Vyškolení zlatníci, skláři, sochaři, textilní výtvarníci vnesli do jeho tradice nové podoby. Nedostatek drahých kovů vedl autory k úspornosti i k méně obvyklým materiálům, ne ovšem na úkor výtvarných hodnot – nápadů a uměleckého ztvárnění. Specialisté na šperk, interiérové předměty a komorní plastiku silně ovlivňovaly tehdejší různé umělecké směry. Podobu samostatného objektu mu dávali mnozí sochaři. Do konce osm-

desátých let se šperk vyvíjel především na půdě muzeí, poté se centrem pro jeho rozvoj stal Ateliér kovů a šperku na VŠUP v Praze, kde začala vyrůstat nová generace specialistů.

Expozice právem představuje šperk jako individuální výtvarný projev (v částech *Počátky autonomního šperku*, *Šperk jako plastika a dalších*), který vznikl u mnohých autorů souběžně vedle jejich tvorby v jiných oblastech, zejména sochařství. Patrné zde jsou souvislosti mezi šperkem, reliéfem a plastikou (např. u J. Symona, J. Eislerové, J. V. Nováka, E. Žákové – Šťastné, J. Votipky). Mnohé přední tvůrce ušlechtilého řemesla však na výstavě postrádáme (příkladem M. Mlynáře, P. Herčíka, J. Dvořáka a jiné). Jsou zde zastoupena nejen klasická zlatnická a stříbrnická díla s granáty, polodrahokamy a jinými kame-

ny, ale také šperky netradiční: ze dřeva, kůže, papíru, kosti, slonoviny. A v českém prostředí navíc z typických materiálů: skla a textilu, především krajky, (oproti zahraničním tvůrcům u nás dosti využívaných technik). Na výstavě také spatříme díla autorů, preferujících konstruktivismus a minimalismus, stejně tak postmodernu a konceptualismus, které nás oslovují humorem a nadsázkou.

Z celkového počtu pět set děl od sedmdesáti autorů si podle mne každý může nalézt ten nej. Ten jediný a „svůj“.

Olga Szymanská

ČESKÉ OBROZENÍ SE V DOBRUŠCE ZABYDLILO

Neztratili kořeny, ale našli nový domov

Vycházíme ze sálu Ústavu jazykové přípravy Univerzity Karlovy v Dobrušce po Večeru národů, který se koná čtyřikrát v prázdninovém měsíci výuky českého jazyka čtyřiašedesáti krajanů ze sedmatřiceti zemí. Čtyřikrát proto, aby se dostalo na prezentaci každého státu. Učitelé se mne, příležitostného návštěvníka, ptají na dojem. Představitelé každé země česky, každý jak uměl, u mapy popsali, odkud jsou, čím se to teritorium vyznačuje geograficky, historicky, ekonomicky i folklorně, rozdali nám – ten pamlsky, ten ukázky ručního vyšívání, kterými se jeho země pyšní, rozbalili před námi dárky, které se vešly do kufru ke svrškům, potom jedni zatančili podle temperamentu svého bydliště, druzí zazpívali písničku v jazyce, kterému jsme nemohli rozumět. Za každým tím hrdým vyznáním následoval upřímný potlesk těch, kteří už vystoupili nebo vystoupí příště.

Můj první spontánní dojem, který jsem bez přemýšlení vyhrkl a už slova nemohl vzít zpátky, byl: "Dobře ve světě sami obstarají, žádná starost". A dodal jsem: "O to víc je od nich hezké, že se k nám pořád hlásí, že k nám přijíždějí, že pěstují u nich, tam daleko, českou kulturu, český jazyk." A věřte, zatoužil jsem po tom, aby na Večerech národů byli přítomni velvyslanci příslušných států a viděli, že lze vroucně se hlásit k vlasti svých předků a přitom milovat zemi, v níž žijí.

Odcházel jsem v povznesené náladě a měl velkou radost. Prožil jsem skoro celý aktivní život v dobách železné opony, kdy se prostou lidskou loajalitou ke své straně hranice zároveň rozumělo oponování té druhé. Teď tady vidím v praxi nejpraxovitější, že taková atmosféra je chvála Bohu pryč. Lidstvo spěje k mnohokulturnosti. Převážná většina států v současné době oplývá košatou etnicitou svých obyvatel a dává prostor pěstování kultury vycházející z rodových kořenů jejich nositelů. Dnes lze být rumunským občanem a českým sympatizantem zároveň. Ty tam jsou poměry založené poprvé zákonem císaře Františka I. z roku 1834 – a výběrově udržované dodnes u nás i jinde – , že s vystěhovalci se nevede žádná řeč (Rakousko-Uhersko vystavovalo emigrantům, z nichž mnozí odchodem ze země unikali represáliím habsburské tajné policie, pasy s platností jen na cestu do ciziny; po odjezdu přestali být jeho občany.) Svět už je dál. Udržování

národní i náboženské identity se na rozdíl od doby J. A. Komenského, kdy její potlačování bylo nejmarkantnější, neklaďou takřka nikde překážky.

Probuzení Čechů a místo Dobrušky v něm

V žádné krajaňské knihovně nechybí román F. L. Věk. Jiráskovi posloužil předlohou život dobušského národního buditele Františka Vladislava Heka, od roku 1790 šířitele publikací českého osvícence a nakladatele Václava

Tři sta šedesát krav chová na rodinné čarkě v Argentíně devětdvacetiletý Pablo Černý, rodem z Velkých Bílovic u Břeclavi. V zámku Opočno obdivuje výzbroj a výstroj středověkého jezdce na studentské exkurzi, během níž se krajané dozvěděli také o letitém restitučním sporu zakončeném vydáním zámku do rukou bývalých majitelů Colloredo-Mansfeldů. To už je ale námět na jiný článek (viz rovněž aféra Kinský, o níž jsme psali).

Foto Miguel Osers

Matěje Krameria. Tehdy inteligentní elita pocházející z lidových vrstev vyhlásila národní program zaměřený na obnovení české kultury a na to, aby se měšťanstvo naučilo česky (na venkově se česky mluvilo vždycky). Josef Dobrovský, předchůdce jazykovědce Josefa Jungmana, sepsal německo-český slovník a pravidla českého pravopisu. Česky začínají hrát tři divadla v Praze, jako dramatici se vyznamenávají Václav Kliment Klicpera a Josef Kajetán Tyl (některé jejich kusy hráli před sedmdesáti lety krajané až v argentinském Čaku). Historik František Palacký píše *Dějiny národa českého v Čechách a na Moravě*. Z těch časů se pro nás zachovala a stále obdivujeme poezii Jana Kollára, Františka Ladislava Čelakovského, Karla

Hynka Máchy a Karla Jaromíra Erbena. Ducha národa pozvedávají autoři Karel Havlíček Borovský a Božena Němcová.

Krameriova kolektorská síť zachycovala jen několik málo větších a významnějších měst. Obce velikosti Dobrušky zůstávaly stranou. Přesto kupec Hek nashromáždil do roku 1806 celkem 3 384 svazků knih, které půjčoval do širokého okolí. Společně s dobušským kaplanem Josefem Zieglerem se zasloužil o povznesení českého jazyka. V 30. a 40. letech 19. století vyučoval Hek češtině potomky českých exulantů, kteří mluvili již jen německy, a spolu s nimi Lužické Srby v pruském Ochranově (Herrenhut) a Nížkém (Niesky). Překládal z češtiny do němčiny dokumenty Jednoty bratrské a zveřejňoval informace o dochovaných stopách po J. A. Komenském a o místech ve východních Čechách spjatých s dějinami českých bratří. V dobušském muzeu se dnes dozvíte, že Hek byl současníkem a spoluvytvářcem celé jedné epochy našich národních dějin, epochy, z níž vzešel novodobý český národ – národního obrození.

Z Dobrušky česky až na kraj světa

V autobuse zpátky do Prahy jsem v rádiu poslouchal, co domů napsal český expert na petrochemii z Basry. Náš tým odborníků upřímně uvítal a v češtině instruoval irácký inženýr, který u nás vystudoval Vysoké uče-

ní technické. Vim, že ve Vietnamu vítá naše představitelé český tamější ministr průmyslu. Bezvadnou češtinou hovoří jihoafrický velvyslanec v Praze, který svého času u nás obhájil doktorát medicíny. V Zimbabwě, kde jsem velvyslancem, se ke mně pyšně hlásili tamější absolventi českých škol. O *krajanských pátcích* jsme společně s Čechy usedlími v někdejší Rhodésii zpívali české písničky, které se naši černí přátelé naučili – no přece, kde jinde, než v Dobrušce.

Dnes sedmitisícové malebné městečko v podhůří Orlických hor založené v roce 1320 a zasvěcené textilnímu a sklářskému průmyslu je klidným místem pro duševní cvičení. Celé generace zahraničních adeptů vysokoškolského studia v Česku absolvovalo nejdříve dobušský kurs českého jazyka, než se z prostředí zcela prostého xenofobie, společensky čistého jako ty hory kolem, zapsali do prvních ročníků českých univerzit.

Po řadu let tu nyní o prázdninách probíhá také kurz českého jazyka pro účastníky delegované zahraničními krajanskými spolkami. Cílem projektu je zejména doškolování současných nebo budoucích učitelů češtiny, kteří na sebe vzali úkol udržovat znalost jazyka a kulturních reálií u českých komunit v zahraničí.

Po vstupu do NATO a před vstupem do Evropské unie bere česká mládež jako "mus" naučit se anglicky a aspoň trochu německy, neboť, obrazně doslova, Chicago (už) není *Czechago*, po Vídni druhé největší české město. (Italská televize v srpnu vysílala diskusi z pražské kavárny Louvre o představách mladých ohledně budoucnosti země v rámci EU. "Všichni plynule a zcela samozřejmě konverzovali v cizích jazycích, což by se v Itálii asi jen těžko podařilo", uvádí zpráva o pořadu).

Pro naše zahraniční krajany analogicky dávno platilo, že čím dřív se přizpůsobí tamější většinové společnosti, tím budou úspěšnější. A tak mnozí z nich – také z příčin averze dvou politických systémů vůči sobě navzájem a z toho plynoucí izolace od domova – považovali vzdělávání svých dětí v češtině za zbytečné. Herec Josef Zima, který účinkoval jako host v Novém divadle v kanadském Torontu, říká, že česky tam dobře mluví děti vystupující divadelníků, jiné ne. A dodává, že zatímco existují například čínské čtvrti, kde se obyvatelé uzavírají vnějšmu světu, Češi jsou rozptýleni, snadno asimilují. Dnešní přichylnost k rodovému kořenům vidí Zima, který hrál u Jana Wericha, přes válku emigranta v USA, „taky trochu jako módu“.

Ať tak či onak, český jazyk se pro cizince vyučuje ve stále větší míře. Jen v létě kromě „Dobrušky“ probíhá kurz Školy slovanských studií Univerzity Karlovy, kurz organizovaný občanským sdružením Čs. ústav zahraniční z příspěvků jeho členů, vzdělávací pobyt dětí českých krajanů z Ukrajiny organizovaný Společností přátel národů Východu, v zahraničí

se s podporou MZV ČR vyučuje čeština např. v římském spolku *Asociazione Praga*, v Maltsko-české společnosti, Krajanském sdružení v Damašku, ve Venezuelsko-české asociaci, v Asociaci přátel ČR v Montevideu, v Českém domě Buenos Aires, v newyorském sdružení *Bohemian Citizens' Benevolent Society of Astoria*, v Česko-norském fóru, v Irsko-české a slovenské společnosti, v torontském Masarykově ústavu, Asociaci přátel ČR v Montevideu, ve Společnosti bratří Čapků v Petrohradě, Českém klubu Sofia a Varna (Bulharsko), v mnoha klubech na Ukrajině a v Rumunsku, v Českých besedách v Chorvatsku a Srbsku, samozřejmě v českobratrském polském Zelově – snad už bych mohl přestat. Učitelé těchto kroužků se dost často v češtině zdomakovali právě v Dobrušce.

Vděčnost

Kouzlo Dobrušky, bezvadného ubytování účastníků kurzu, kouzlo překrásné přírody, kterou se obden vypravují poznávat, kouzlo exkurzí obdivujících práci místních lidí, kouzlo společně prožitých večerů u táboráků, kouzlo zpívání s kytarou a nacvičování lidových tanců – a také kouzlo s dřevorubeckou námahou do hlav uložených českých souvětí a gramatických pouček... Po špičkách chodíte kolem toho šťastného kroužku.

Oběma stranami je vyjadřovaná vděčnost. Dobruští dávají přichozím opakovaně najevo, jak si váží toho, že podstoupili

Na „inspekci“ dobušského kurzu, ale hlavně pozdravit jeho účastníky, přijel ředitel Odboru kulturních a krajanských vztahů Ministerstva zahraničních věcí Zdeněk Lyčka. V lavici za ním se usmívá pětadvacetiletý student biologie na Kalifornské univerzitě Sean Askay, jehož maminka, původem z Mladé Boleslavi, odešla z republiky v roce 1969.

dlouhou cestu až sem, zatímco účastníci kurzu jsou vděční, velmi vděční, za pozornost a zacházení, které se jim zde dostává. Ve škole panuje přisnost, jinak jsou chováni jako v bavlne. Za to za všechno může obětavý profesorský sbor, jehož složení, nezbývá se, nemohu neuvést, jsou to skuteční chlapi: Alena Obstová, Petr Trunec, Marie Vonešová, Pavel Smolák, Olga Lustýková, Ilona Poňavíková, Milena Koreňová.

Bohuslav Hynek
Foto: autor

13. Podzimní knižní veletrh

se bude konat
24. a 25. října 2003
v Havlíčkově Brodě.

Po tyto dva dny bude Havlíčkův Brod městem s největší hustotou knih a spisovatelů na 1 obyvatele. K účasti je přihlášeno více než 150 českých a několik slovenských nakladatelů. Součástí Podzimního knižního trhu je už tradiční bohatý doprovodný program pro odbornou i širokou čtenářskou veřejnost.

Podzimní knižní trh se koná už od roku 1991, je to český knižní veletrh s nejdelší tradicí. Letošní ročník je třináctý, a protože třináctka bývá někdy považována za nešťastné číslo, jsou hlavním tématem Podzimního knižního trhu mýty a pověry (nejen) v literatuře.

Španělsko
Costa Blanca

www.interserviceonline.com
nemovitosti a turistika

KDE DOMOV MŮJ

Czech Sokol

Czech and Sokol MN (Sokol MN) was started in Minnesota in 1882 in the State's capitol, the City of St. Paul. There were several Sokol units over the years in MN, for example St. Paul, Hopkins and Minneapolis. The Unit my family and I have belonged to is now known as Czech and Slovak Sokol MN and is the only remaining Sokol unit in the State of MN. Prior to the merging of all of Minnesota's Sokol units into one unit in the 1980s, my family's history has been with Sokol St. Paul.

Sokol St. Paul was started by several men who were Czech Immigrants. They built a building on the site where our Sokol Hall now stands, but it burnt down. The current building was rebuilt in 1887 and it still serves as our Sokol Hall and is on the United States National Historic Preservation Site list. This is an important designation as it offers protections for the building, such as requirements that renovations on the building be historically accurate and prevents the demolition of the building.

This fall after my involvement in the Dobruska Language Program I will be studying in Olomouc. Part of my research project for my studies at Palacky University is to summarize the history of the Sokol movement in the United States, and more specifically in my home unit in MN. In addition to my thesis, I hope to design a survey that will question Czechs of all ages on their knowledge and involvement in Sokol. Knowledge of the Czech language, connections with local Sokols and official members will play a crucial role in my ability to complete this portion of my research. Unfortunately I do not have access to the research materials here in Dobruska, so this article will be limited to my personal experiences and recollections of Sokol activities as I have experienced them in my home unit.

Sokol in MN has been an important link for Czech immigrants and Czech Americans for many years. There are many families who are 3 generation Sokol members, and can trace their grandparents and great-grandparents roots to Czechoslovakia. Sokol was a unifying experience for the new Americans, it provided an opportunity for the Czechs to stay connected to each other, maintain their customs and use their language. Sokol's physical fitness training, coupled with its ideals of civic mindedness was ideal in the formation of strong perso-

nal character. Sokol was, and still is, a large extended family where people support one another and many individuals make successful contributions volunteering time and talent to the local community.

Sokol units in the United States are organized under the American Sokol bylaws, and are assigned to different "districts" around the country. American Sokol tends

Colleen Jeannette Cahill se sice učí češtině od základů, ale krásně a čistě zazpívá hejtmanova kraje Hradec Králové P. Bradíkovi Kde domov můj. Po skončení tohoto kurzu bude ve výuce češtiny pokračovat v Olomouci.

to have a Czech background, while Sokol USA a Slovak background. Sokol MN does not distinguish between Czech and Slovak origin, and welcomes members of all ethnicities to participate in its programs and membership.

Sokol MN is part of the Western District, along with the following Sokol Units: Sokol South Omaha, Sokol Omaha, Sokol Crete (all in Nebraska) and Sokol Cedar Rapids (in Iowa). The Western District is very active in American Sokol and has members from Sokol South Omaha and Sokol MN on the national American Sokol Board of Directors. There are Sokol Districts across the United States, but there are not Sokol units in every state in the United States. Sokol units tend to exist and be larger in cities where Czechs settled, for example Chicago area, parts of Texas, Cleveland and Minnesota.

Sokol units in the Western District tend to reflect the interests of the local Czechs. For example, South Omaha stresses its gymnastics program more than Minnesota. Minnesota stresses its cultural and educational programs more than its gymnastics program. All Sokols, however, do have some physical fitness, cultural and educational programs. The physical fitness programs still operate under the Tyrs model, and the National Instructors Schools that train Sokol gym instructors teach the Tyrs methods. The prostna (calesthenics) still distinguishes Sokol gymnastics from other gymnastics programs in the United States.

Sokols in the United States have annual District Slets, and rotate national Slets between the American Sokol and Sokol USA groups every couple of years. Sokol USA just held a national Slet in Valparaiso, IN in July, next year Sokol Canada will host a Slet, and in 2005 Sokol Chicago area will host a national Slet. My mother participated in the Slet in Valparaiso and there were Sokol representatives from the Czech Republic and Slovakia.

My experience is with Sokol MN, where I am a third generation family member. Sokol MN offers physical fitness classes for ages 3 through adult. My mother, Mary Cahill, is the senior instructor for the youth gymnastic program. We have many senior members, such as my grandmother Val Kuisle, who still "gym" well into their 80s! They play volleyball, march and learn the prostna. In addition to our physical fitness classes we have a strong activities program that promotes Czech and Slovak culture and education. For example we have ties with the International Institute that date back to the origin of the Institute in MN and Sokol MN represents the Czech and Slovak community at the annual Festival of Nations.

The Festival of Nations is a cultural festival that provides an opportunity for individuals of different cultures and backgrounds to introduce their countries to others through food, dance, song and crafts. Sokol MN has been the organizer behind the presence of Czech and Slovaks at this Festival since the 1930s and we provide volunteers that staff a cafe, a culture booth and perform adult and youth Czech and Slovak dances. Sokol MN offers a Culture Camp in the summer for young people ages 6-15 that teaches Czech and Slovak traditions. I have attended these camps with my sisters, Megan and Carolyn, during my youth and am on occasion an instructor. Sokol also sponsors Czech and Slovak ethnic dinners throughout the year and holds Christmas parties and dances in which young and old come together to celebrate the holidays and learn the polka!

We have the honor of housing the Honorary Consul for the Midwest, Dr. Josef Mestenhauser, in our Sokol building, as well as the newly formed Czech and Slovak Culture Center which is independently organized from Sokol but Sokol members are members of both organizations and contribute to the efforts of both organizations to sponsor and promote Czech and Slovak programs of interest such as history, and immigration.

Sokol in the United States is still a unifying presence for Czech Americans, although the faces of its participants in some

activities are changing, especially in the gymnastics programs. Many of the Czech Sokol Halls are in the oldest parts of large cities, and new immigrants have moved into these neighborhoods. As a result, there are gymnasts of many ethnic backgrounds participating in the Sokol gym programs. These gymnastics students still learn about Czech culture in classes, although it varies by Sokol unit. The values of Tyrs are still taught and expected in class, however. And, whenever a Sokol travels in the United States to another Sokol unit, he or she is welcomed by their Sokol brothers and sisters. There is a fraternal feeling to Sokol in the United States, and Sokol members are welcomed as family members.

Although Sokol membership has declined over the past years in the United States, there are many who are dedicated to its preservation and are working to "adapt" it to appeal to a broader section of people and especially to those of Czech American descent. The founding values of Sokol will remain in place, however, what Sokol emphasizes at the "Unit level" will continue to reflect the interests of the local unit. I look forward to the opportunity to expand on this article when I have had the chance to do my research and have the time to write a more accurate historical version of Sokol in the US.

Sokol has been a part of my life since birth. I am here in your beautiful country as a result of my association with Sokol. Sokol has instilled in me all of the traditions and values the original founder stood for. My grandmother, mother, sisters, father and fellow Sokol members have inspired me to explore my heritage. During my five months of study I intend on taking advantage of every opportunity that comes my way. My goal is to return to the United States with a better understanding of the Czech culture and to enlighten those that have little or no knowledge that such a wonderful place exists. I am fortunate enough to not be the only American that holds such passionate feelings for the Czech

Ana Mária Janků, dcera českého válečného pilota, který z domova emigroval v roce 1951 v obavě před komunistickým pronásledováním, v roli šéfky Českého kulturního centra v Buenos Aires projednává se Z. Lyčkovou možnost vyslání učitele do Argentiny na základě vládního usnesení na podporu krajských komunit.

Dvě filosofující kamarádky. Jelena Pastuchovičová z Katedry teoretické a slovanské jazykovědy z Běloruské státní univerzity v Minsku a Zena Khoderová, překladatelka ze syrského Damasku. Která je která poznáte snadno. Jelena vyznává pravosláví, Zena islám.

Republic. Sokol's ideals live on in its members, and these members contribute to the quality of life in the communities in which they reside. Tyrs and the people of the former Czechoslovakia have given a great gift to people worldwide through the development of Sokol.

Colleen Cahill

About me

My name is Colleen Cahill. I was born and raised in St. Paul, MN. I have two loving parents, Mary and Dennis Cahill, a twin sister Megan, and a younger sister Carolyn. I have been highly active in the

Sokol/MN organization since birth. I have been dancing and singing traditional folk songs since the age of 6 and took gymnastics for a portion of my youth. I was President of an international scouts group sponsored by Sokol/MN that provided me with an opportunity to visit scouts in Blatna, CZ in 1996 and to participate in the International Slet in Prague 2000. In the Slet myself, and other members from my Sokol unit performed calisthenics and I was able to represent the United States in the 400 m relay race. It was an incredible opportunity since my grandmother, mother, and myself were all able to attend the event.

My involvement in Sokol has also given me the opportunity to perform for Vaclav Havel when he visited St. Thomas University in St. Paul, MN some years ago. Furthermore, Sokol has given me the opportunity to work with Dr. Mestenhauser, Honorary Czech Consul for the Midwest. With his guidance and the help of others I was able to make my dream of studying in the Czech Republic a reality.

Currently I am a third year student at Beloit College located in Southern Wisconsin. Through the Associated Colleges of the Midwest I was able to apply for a spot in their Central Eastern European Study Abroad Program at Palacky University in Olomouc,

CZ. As a History Major and a European Studies Minor with a concentration in Eastern Europe, this is an excellent opportunity for me to discover more about my roots.

Dobruska has been a wonderful opportunity for me. I am living the dream that many fellow Sokol's hold. I have been given the chance to rediscover what my grandmother and mother can only dream about. I am very appreciative and feel I cannot express enough what this means to me and my family. I hope that with my "graduation" from Dobruska I will be able to maintain contact with the individuals that made this possible and that I will one day be able to repay them for their generosity and belief in me.

ZASTAVENÍ NA CESTĚ KE SVĚTLU

V minulém čísle jsme uveřejnili, dle názorů mnohých, velmi zajímavý rozhovor Václava Richarda Židka se Zdeňkem Hajným, majitelem a tvůrcem Galerie ke světlu. Rozhovoru jsme dali mimořádný prostor, nicméně se nám na stránky celý nevešel. Dnes tedy otiskujeme poslední část rozhovoru a to pro změnu v angličtině...

Visiting New Horizons

(Excerpts from an interview of Václav Richard Židek with Zdenek Hajny)

What is your opinion regarding emigration? To define it more precisely, it is well known that Czechs are a small nation indeed. Consequently, whenever anybody emigrates from Czech Lands, it really means a big loss for such a small country. Actually, we could start to reflect on our more distant history by first remembering Jan Amos Komenský and then conclude nowadays by Peroutka, Skvorecký and Forman. It is also generally known that in our times, a relationship between some of our people as well as our state is a rather controversial one, because it is not one of the best. Hence, is there a reason to believe that such an attitude is mainly caused by our typically Czech dependency on others? Have you yourself ever thought about a chance to emigrate?

Well, I myself have had such an occurrence. That is to say, my father emigrated too. He did so in 1949, when he was compelled to leave his position of school principal. At that time, some political sanctions were launched against him by various authorities. Accordingly, he did not even wait any more, and emigrated to Canada. As for myself, already as a small toddler, I had this immediate experience, so that I knew what an emigration meant for a family as well as during my subsequent life. These personal events gave rise to my specially changed style of painting. Due to political reasons, I had to adjust my motives to the possibilities which were allowed to me to paint. In so doing, my previous dreams to study at the psychiatry and medical faculty were completely destroyed. In my mind, I had to accept that children were to be blamed for their parents' activities. Besides, it was expected that I could recover my political soundness by being put as a worker in a factory. Luckily, I was at least allowed to matriculate at Prague university as a student.

However, thereafter, when I was trying to find any job, I was constantly reminded that my father was an emigrant in Canada. In addition, when I started my schooling in glider flying, I was obliged to stop it because in those days, some Czechoslovak representative in gliding escaped by flying from Brno to Munich.

Regarding your question whether I would ever emigrate, I would say that I had not ever had any feeling to relinquish my own country. Well, except perhaps if I might have been quite alone. But there was still my mother, who had not gotten married again, and consequently, she was also alone. I fully understand that some people were under pressure of their circumstances, and consequently, they were obliged to do so. For those, I have great admiration, especially when they had to forsake everything. After all, they did not know where they would end up, and besides, they were not always welcomed at the new place. In reality, it was mostly a very difficult starting, and thereafter, a hard fighting for further survival. There are though some of our people, who are looking at emigrants with disdain. That is to say, especially those persons who had always been too "flexible" to conform to the new situation and collaborate obsequiously with the new occupying authorities. On the other hand, emigrants basically refused to bow to the foreign occupants, because the new regime was completely at variance with their moral ethics. Thus, whenever such a question is put to me and I am to judge these two so different groups of people, I am at a loss. Indeed, those persons who signed the Chart, exposing themselves to a possible persecution, are another category of people to be admired. I did not belong to either of them, but I still am flabbergasted

by the insolence of those, who are cruelly rejecting all emigrants or dissidents simply because they attained to keep up their very high level of morality.

As far as I know, you have had the chance to get acquainted with the monthly magazine "Czech Dialogue". You assessed its contents very favorably. Why? What has been the reason your evaluation? How can such a magazine show you its gratitude for acquiring your favors?

Actually, it has been for me an honor to establish contacts with this magazine. I say this definitely not just as a social compliment, but really,

I mean it quite frankly and with pertaining esteem. This is also due to the fact that this magazine tries to clear the ground for a better mutual understanding with those who are abroad. The latter are keenly interested in many events taking place in their home country, what kind of views their compatriots in other countries have, or which ideas are being diffused either in their home country or vice versa. In my opinion, this has an invaluable quality as regards mutual communications and rapprochements.

One has always to keep in mind the actual situations and roles, and to learn from such experiences. Taking into account the present all-out general globalization trends, one might be anxious to know how far such all-absorbing wave of thoughts might influence their thinking. Or is there any further room for confrontational discussions, still in a good sense of the matter in question? One cannot but pose another question as to whether such trends are favorably affecting even the individual governments or its members, and, in addition, to what extent are those trends mutually advantageous. In fact, one has the impression that all such conglomeration of trusts, concerns, or any other economically colossal companies might lead to some suppression of the whole negotiations omitting some rationally specific economical principles. This then could result in some rather exaggerated profitable egoistic goals, but to the detriment of many individuals.

At the same time, a magazine of this kind contributes to an increase of artistic and cultural levels. It can even be said that it helps towards a spiritual revitalization or a point of view, which might be in contradiction to the existing globally diffused effective ways of connecting individual nations or state organizations. Oh well, those questions might give rise to a large extent to a deeper thinking on whatever available hopes, and this need not be necessarily

just the way which Huxley had in mind. One of such thoughts could be to find some way how best to share in all the endeavored improving trends.

What kind of message would you send to the readers of Czech Dialogue as well as to the Czech world community?

Indeed, what a rather difficult question! How to answer it so that it sounds really sincere and even not lacking of novelty. To be quite open, it always depends on quite a range of various factors. Many times, it hinges on how much time one can spend outside one's own country, where she/he has the roots, and to which extents she/he

feels that those roots are to be now and then revitalized, or in what proportion she/he becomes woman/man of the world. In such a case, s/he might say that there is no need of a native land because s/he can live anywhere or his native land is everywhere, where there are good people living. It often seems to me that whenever people say this, they really mean it that way, but in reality they are still connected with the respective original native land by their ancestors' genes which exercise invariable influence on their lives. No doubt, the frequent revitalization might be helpful, and some persons can easily live without it, but

they cannot completely forget all those days of beautiful childhood which are deeply rooted in their souls, and all those tender emotions have definitely a vast effect on their lives.

That is also the way I am feeling, and those are my experiences. Although I now live in Prague, I cannot forget the years of my youth. In my thoughts, I am oftentimes returning to the Moravian countryside where I was frequently running in our parts as a boy, and where I grew up.

[Translated by Charles Opatrný]

24. srpna 2003 POVODNĚ

Letos v srpnu to byl rok, co Prahu a celé Čechy postihla katastrofální povodeň. Do dnešního dne jsme se nedozvěděli jak a proč k tak velkým záplavám došlo, což vedlo k různým domněnkám a fámám, které měly být kompetentními institucemi buď vyvráceny nebo potvrzeny.

Od 7. 8. 2002 zasáhly jižní Čechy prudké deště, které vzvedly hladiny řek. Povodňová vlna nezadržitelně směřovala na Prahu. Orlická přehrada měla v té době podle údajů Povodí Vltavy sníženou hladinu, takže zachytila část přívalu. Neexistují žádné veřejně dostupné informace o stavu vody na Slapské přehradě, o její schopnosti retence. Jisté je, že 9. 8. byla v Praze u nás v Troji zvednutá hladina Vltavy a její vody se vylily z břehů, ale nenadělaly žádné škody. Již následující dny 10. a 11. voda klesala, ale v noci z 11. na 12. začala voda zalévat pražskou ZOO a v pondělí 12. vypukla panika. Sirény jely a vyzývaly nás, abychom opustili svá obydlí a odešli na zvýšená místa. Igor Němec, tehdejší primátor oznamoval, že Prahu zasáhne 20ti až 50ti letá voda. Na tuto vodu se každý připravoval. Bohužel se jednalo o naprostý omyl a 14. 8. Vltava kulminovala s průtokem 5 160 m³/sec, což je 66x větší průtok než normál a hladina v některých místech byla vyšší o 8,6 m vyšší oproti normálu.

Nejasnosti

Jak mohl primátor informovat veřejnost tak chybně? Odkud vzal tuto informaci, kdo mu ji poskytl? Nevěřím, že si to vymyslel sám. Prognózy Hydrometeorologického ústavu jsou v posledních letech velice přesné a spolehlivé. Zkolaboval informační tok mezi Hydrometeorologickým ústavem, povodím Vltavy a Magistrátem? Jakto, že nebyla včas snížena hladina na

Vltavské kaskádě? Když už bylo naprosto jasné, že povodeň bude, proč Slapy nepustily alespoň 20ti letou vodu? Byl na to čas několik dní. Uvádí se, že přehrady by byly schopné zachytit maximum, kulminační bod by byl podstatně nižší a vzniklé škody by byly podstatně menší. Následkem nesprávných a nedokonalých informací se v Praze začaly stavět hliníkové bariéry až příliš pozdě a povodí Vltavy bylo požádáno, aby na určitou dobu nezvyšovalo průtok Vltavy Prahou. Údajně se průtok snížil na dobu 17 hodin a následkem toho bylo, že nárazové množství vltavské vody bylo pak nesrovnatelně vyšší a nadto v té době kulminoval průtok Berounky. Obě povodňové vlny se sečetly. Následky byly katastrofální.

V televizi vystoupil ředitel povodí Vltavy Ing. Uher s tím, že přehrady slouží jako zdroj ekologické elektřiny, zdroj pitné vody a pro rekreaci. Zapomněl ale dodat ještě jednu klíčovou informaci, a to je, že přehrady slouží také pro vyrovnávání toku a jako retenční nádrže. To bylo také důvodem k jejich stavbě. Věřím, že kdyby Slapská přehrada měla sníženou hladinu a tím určitou retenci, jako měla Orlická přehrada, což si pan ředitel povodí velice pochvaloval, nedošlo by k takovému ohrožení obyvatel a majetku. Rok po povodni pracovníci povodí Vltavy prohlásila, že povodí se řídilo Protipovodňovým plánem. Záměrem by mě, v kterém roce byl plán vypracován a jak se vyrovnal s prodloužením způsobeným výstavbou hliníkových zábran.

Závěr

Od povodně uběhl celý rok. Dosud jsme neslyšeli žádnou seriózní analýzu příčin a následků. Stále se ob-

viňuje Metro, že zanedbalo své povinnosti, ale Metro představuje škodu 7 mld. z celkových škod v Praze odhadnutých na 26 mld. O povodí Vltavy, civilní obraně, povodňových plánech, toku informací mezi klíčovými institucemi a informování obyvatelstva, o tom se neslyší ani slovo. Letos máme za sebou velice suché období. Musíme předpokládat, že v nejbližší době začne pršet, že spadnou velké srážky. Nikdo nechceme, aby se loňská situace opakovala. Jsme ale na takovouto eventualitu připraveni? Jestliže ano, pak jak? U nás se již zase zkoušely sirény. To je ale až nejkrajnější řešení. Chceme lepší zabezpečení, chceme solidní zabezpečení, že již nebude za klíčovou funkci přehrad považována výroba elektrické energie, že sportovní události na přehradách a rekreace nebudou mít přednost před taktickým snižováním hladiny, že včas a přesně dostaneme potřebné informace. Ano, uběhl již celý rok od loňské povodně, ale kolik z nás ještě stále zápasí s opravami svých obydlí, kolik z nás povodeň uvrhla do neštěstí. Ano, chceme poctivou a přesnou analýzu a chceme slyšet, že napříště už nedojde k žádnému opomenutí, nejkuli zanedbání.

Ing. Jaroslav Šafařík
Praha

Sokolská výročí 2003

Před 65 lety 30. 9. 1938 ztratila Česká obec sokolská po mnichovském diktátu v odtržených částech pohraničí 548 jednot:

v Němci zabraném pohraničí Čech a Moravy to bylo 455 jednot (120 sokoloven, 232 cvičišť, 133 jiných objektů),

na Maďarsku odtrženém území Slovenska šlo o 49 jednot (9 sokoloven, 20 cvičišť, 15 jiných objektů),

na Poláky obsazeném Těšínsku 44 jednot (8 sokoloven, 20 cvičišť, 15 jiných objektů).

Celkem tedy 548 jednot, 137 sokoloven, 272 cvičišť a 163 jiných objektů.

*Otta Karásek
první náčelník čs. sokolstva
v zahraničí*

■ Před 10 lety 28. 9. 1993 zemřel v USA první náčelník Ústředí čsl. sokolstva v zahraničí br. Ota Karásek. Po komunistickém puči v roce 1948 odešel do exilu, nejprve do Vídně, kde byl cvičitelem, posléze župním náčelníkem. Z Vídně přešel opět ve funkci náčelníka do pařížské jednoty, v roce 1951 byl povolán do funkce cvičitele AOS v USA. V roce 1959 byl zvolen prvním náčelníkem Ústředí a stal se blízkým spolupracovníkem s. Provažníkové. V této funkci řídil slet Ústředí ve Vídni 1962, v roce 1964 vedl cvičitelskou školu

Ústředí ve Švýcarsku. V USA současně působil v krajanských spolcích v Chicagu, kde se později usadil. Účastnil se všech sletů zahraničního Sokola v Evropě i v Kanadě, sletu v Paříži již s početnou účastí z obnovené ČOS ve vlasti. Na XVIII. sletu AOS v Chicagu se setkal s výpravou ČOS a živě se zajímal o přípravu XII. všesokolského sletu v Praze 1994, kam se též chystal. Velmi se těšil z návratu svobody a demokracie ve vlasti. Bohužel těžká, nevyléčitelná nemoc jej sklátila, jeho vysílené srdce se zastavilo. Mateřská jednota Sokol v Praze VII na něj touto cestou rovněž vzpomíná.

■ Před 100 lety 27. 12. 1903 se narodil mistr světa v nářadovém tělocviku Jan Gajdoš, člen Sokola Brno I (viz ČD 12/97). Zemřel 19. 11. 1945 v nedožitých 42 letech na následky věznění v koncentračních táborech za sokolskou odbojovou činnost. V 21 letech byl poprvé zařazen do družstva ČOS pro Olympijské hry v Paříži (1924), po účasti v řadě mezinárodních závodů přispěl družstvu ČOS ke stříbrné medaili na OH v Amsterdamu (1928), 1935 potřetí za sebou získal titul přeborníka ČOS. Na OH 1936 v Berlíně odsunuli straničníci rozhodčí družstvo ČOS v čele s Hudcem a Gajdošem až na 4. místo. V roce 1938 dobyl „Žanek“ Gajdoš oslnivého vítězství na mistrovství světa v nářadovém tělocviku v rámci X. všesokolského sletu. Závod se zákeřnou chorobou jeho zdraví podlomene koncentračními tábory však prohrál. Memorial Jana Gajdoše ve sportovní gymnastice,

Jan Gajdoš

Eduard Beneš

pořádaný Sokolem Brno I, je trvalou vzpomínkou na ve své době pravděpodobně nejvšestrannějšího gymnastu světa.

■ Před 95 lety 2. 2. 1908 byl ustaven Svaz Slovanského Sokolstva. Starostou Svazu byl zvolen starosta ČOS dr. Josef Scheiner, náčelníkem dr. Jindřich Vaniček, náčelník ČOS. Založení Svazu bylo výsledkem neutuchajících snah, které rakouské úřady vytrvale potlačovaly. První průlom učiněn 13. 11. 1904 založením České obce sokolské, do něhož se začlenily sokolské jednoty v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a v Dolních Rakousích. Druhým daleko významnějším úspěchem bylo ustavení Svazu Slovanského Sokolstva 1908 v Praze.

Sdružily se v něm ČOS, Zviazek polských gimnastycznych Towarzystw sokolich v Austrii, Hrvatski sokolski savez, Slovenska sokolska sveza, Župa Fruškogorská, Dušan Silni, Župa Bosensko-Hercegovská, Zveza bolgarskih Junakov. Mnohonárodní říše Rakousko-Uherská tak zažila další otřes své násilně udržované celistvosti, který posléze vedl k jejímu konečnému rozpadu v říjnu 1918.

Vladimír Kašák

Cestujete do Prahy?

HOTEL MUŠKETÝR

Mezibranská 13
110 00 Praha 1
tel./fax: +420 296 220 000
e-mail: umusketyra@quick.cz

Hotel Mušketyr nabízí 20 pokojů v těsném sousedství Václavského náměstí. Přestože se nachází v samém centru velkoměsta, budete překvapeni tichým a klidným prostředím malého hotelu rodinného typu. Jeho nedílnou součástí je útulná restaurace s vynikající kuchyní, v letním období lze posedět i na zahradce. Z „královského apartmá“ můžete mít velkolepé panoráma Prahy jako na dlani.

Zveme vás k příjemnému pobytu

Rytecká dílna na Montmartru Lacouriere & Frélaut

Galerie Francouzského institutu
v Praze 11. 6. – 15. 9. 2003

Před téměř 100 lety se stalo návrší Montmartru v Paříži jednou z nejpůvabnějších částí francouzské metropole, nejen pro Pařížany, ale i pro stále rostoucí počet turistů. K dosažení baziliky Sacré Coeur a bohémského náměstíčka Place du Tertre bylo ovšem nutno překonat 220 schodů. Městská municipalita se proto rozhodla v roce 1900 instalovat zde stoupající dopravní prostředek, kolejovou lanovou dráhu se dvěma míjejícími se kabinami, která do dneška již prošla řadou modernizací. Proč tolik péče k překonání stoupání na přímou vzdálenost 107 m?

Vystoupáte-li na Montmartre, projdete historií umění dvacátého století. Na jeho počátku se Montmartre stal útočištěm bouřlivé komunity umělců, básníků a spisovatelů, malířů a sochařů, herců a hudebníků. Všichni zde prožívali velká tvůrčí dobrodružství, narušující staré formy a radikálně měnící všeobecný pohled na svět. Stoupáte-li na Montmartre, máte naději střetnout se s přízrakem Maxe Jacoba plížícího se k náměstí Ravignan do kabaretu Bateau Lavoir za Picassem a Braquem, setkat se s malujícím Renoirem, s básníkem Tristanem Tzarou stoupajícím ulicí Junot, či s Prévertem v zákoutí čtvrti Véron. A s mnoha dalšími dnes bezejmennými. Procházíte historií století Massona, Matisse, Chagalla, Deraina, Hartunga, Musiče, Soulagesse, krátce řečeno stoletím „pařížské školy“.

Když v roce 1929 Roger Lacouriere zakládal mědiryteckou dílnu či ateliér v ulici Foyatier na samém temeni Montmartru poblíž Sacré Coeur, dokonale již ovládal techniku hlubotisku. Již v útlém věku se jako

syn a vnuk rytce naučil technikám rytí a reprodukční grafiky. Mohl pokračovat v rodinné tradici v ilustrování knih a periodik, věnoval však svou technickou dovednost výhradně potřebám umělců. Své znalosti nabídl nejlepším tvůrcům své doby, mezi nimiž byl Picasso, Braque, Rouault, Chagall, Derain, Miro aj. Služeb Lacouriera využívali později i nakladatelé Vollard, Skira a další.

V roce 1957 předává Roger Lacouriere vedení ateliéru bratřím Jacquesu a Robertovi Frélautům a jejich sestře Anně. 1974 vstupuje do dílny Luc Gerin, synovec obou bratrů a pozvolna se stává i dědicem jejich technických dovedností. 1986 Anna a Robert Frélaut otvírají výstavní galerii ve čtvrti Marais k rozšíření vydavatelské činnosti dílny.

Potomci zakladatele vedou ateliér až dodnes a spolupracují se současnými umělci, např. s François Rouanem, Monikou Frydman či Martinem Müller-Reinhardtem. Dílna zachovává dvě základní činnosti, ilustrační tisk a vydávání grafických listů, se všemi používanými technikami (lepty, linoryty, suchá jehla, grafiky na kartonu, akvatinty aj.).

Výstava v galerii Francouzského institutu v Praze

Při pohledu na rytiny, které Institut Français shromáždil na letní sezonu 2003, aby vzdal poctu ateliéru Lacouriere-Frélaut, se nás zmocňuje zvláštní pocit: stojíme tvář v tvář „zlatému věku“ a v rytinách jako by se mísil výraz rozkvětu i předtucha úpadku. Rozkvět spočívá nepochybně v technické samozřejmosti, v dovednosti hlubotisku, která již dokázala dát tolika umělcům látku, směr i tvůrčí postupy, aby

Montmartre (foto Eva Strážovská)

tak mohli vytvářet nové formy a těšit se poněkud „z mnohonásobných originálů“. Úpadek a veškerá modernost je tím poznamenána, spočívá v době, kdy se rytecké umění plně prosazovalo, tedy kolem roku 1930, v tom co se nazývalo „ubýváním aury“. V okamžiku, kdy je umělecké dílo reprodukováno v mnoha exemplářích, jako by ztrácelo svou autenticitu a jedinečnost.

Představme si tedy onen „zlatý věk“ a přenesme se do výšin Montmartru, do dílny Lacouriere-Frélaut. Řemeslníci a umělci se zde oddávají společně krásnému a přitom téměř nemožnému úkolu: reprodukovat umělecká díla a zároveň uchovat jejich „auru“.

Kš

Tato mezinárodní soutěž se konala v Kongresovém centru Praha. Předcházela jí celorepubliková soutěž MISS NESLYŠÍCÍ ČR 2003. První ročník MISS DEAF WORLD byl uspořádán v roce 2001 na španělském ostrově Mallorca. Poté bylo pořadatelem soutěže, Svazem neslyšících a nedoslýchavých v ČR a organizátorem agenturou Czech Model Management rozhodnuto, že se tato soutěž od roku 2002 uskuteční každoročně v Praze. Bylo informováno celkem 104 národních Svazů neslyšících, které měly možnost přihlásit svoji MISS. V klasických disciplínách soutěží krásy se jich letos v Praze představilo 16. Zvítězila Galina Brojková z Ukrajiny.

Rok 2003 je Evropským rokem zdravotně postižených občanů. Rokem, kdy si připomínáme, že zdravotně postižení občané žijí

MISS DEAF WORLD 2003

mezi námi a že jejich život je složitější a těžší. Je na nás všech, abychom jim jej usnadnili a pomohli jim.

Svaz neslyšících a nedoslýchavých v ČR

je občanské sdružení, největší, které zajišťuje kompletní služby pro sluchově postižené osoby. Jeho hlavním posláním je ochrana a obhajoba potřeb, práv a zájmů všech sluchově postižených u nás tak, aby bylo dosaženo maximální možné míry rovnosti těchto občanů se zdravou populací.

Jaroslav Prošek

TEXAS

The part 11.

As is generally known, Stage Coach and/or Horse Change-Over Stops were originally used by long distance travelers from East to West or from North to South, or vice versa. After all, we all know them quite well from the old Western movies. As everyone knows, in those days the completely exhausted, hungry and thirsty horses were changed over for some other ones, while all travelers partook of food and drinks to their heart's content. Afterwards, they took a rest and continued on their further destination. They had already experienced many miles behind them on such roads, or they looked forward towards further distances ahead of them. Those travellers eventually arrived at Prasek's residence, located on the main interstate highway from North to South, which is – to be more specific – situated in the small town, called Hillje.

It is true, horses are no more changed-over there, as it had been done in the past. Instead, you can now find there a nice restaurant and a store. In fact, when we arrived there you have a chance to buy there all kinds of dainty titbits, such as sausages, Czech rye bread, etc. Actually, how did I get there myself? For that, I am indebted to my good friends Marvin and Judy, who accompanied me to this place. To get there, we also stopped at Marvin's

brother's residence. He is very active in the local Czech community there. He and his wife were accompanying us to get to the town Hillje, lying roughly half way between Houston and Corpus Christi.

The latter town is the residence of Jerry and his wife Emily. We had an appointment to meet them at their house precisely at noon. Well, after all, we were able to hug each other. In fact, Jerry greeted me by saying, while he was also smiling: „Jejdanečky“, oh my God, it is really marvelous that you finally arrived at this places. Well, at last, this meeting took place after our previous exchange of letters or phone calls during a three year period. We then enjoyed a very tasty dinner. Thereafter, I took leave from Marvin and Judy, and together with the husband and wife of Elzners we travelled further south to another home.

His name is Jerry, and he is a good fellow. Although he will

Jerry Elzner

before long reach the age of 75 years, he looks very well. He even seemed to me to be so strong that he would be able to break rocks. Indeed, he is living proof of a former healthy and beefy soldier. He served in the U.S. army at the intelligence section in Germany. Besides other tasks, he had also talked to Czechs, who escaped over the border at that time from the Communist sway in Czechoslovakia, because he wanted to know more details about the actual situation behind the Iron Curtain.

He was born in Texas as a second Czech generation (an article about it was already published in this monthly magazine, Numbers 7 + 8, in the year 2002). Also, he often used some of the Moravian slang expressions (i.e. the jargon of a particular class of society), which sounded sometimes rather funny. An example may serve when he said to me: „Look, take the bag which you have in the bottom“, which was to remind me that I was not supposed to forget my purse, located at the rear seat of his car. Or another time, he said: „For dinner, we will eat Suppe mit Fisch“ (in fact, such words are taken over from the German language), which means a soup with fish. Whenever there was any-

body lazy or less efficient, Jerry would say in his slang that s/he was „rotten“.

Moreover, he might also say: „Well, here in Texas, we have not had a „dišt“ (meaning rain) for a long time.“ Indeed, he liked to laugh, and it was rather difficult to disconcert him or rattle him from a good mood. It seemed that he was very practical, and he knew how to manage delicate situations. This might refer not only to his work around his house, but in the first place to all his activities at the Sokol Organization, at the Czech Center La Grande. Or also when he was traveling, as well as taking care of his wife Emily. Regrettably, she was very ill, as she was supposed to undergo a heart operation at that time.

Considering all the afore-said word mixtures, I had a chance to hear both Jerry's Moravian slang, improved with Czech words, and, moreover, Emily's Polish slang. After all, in spite of all this language mess, we understood each other quite well.

My trips from Hillje and all remaining ones which I had a chance to spend with them were always great fun. I realized that, largely, spent the majority of my time in their car. In addition, this was interspersed by pleasant, even though rather short, sessions in their living room, especially when I was interviewing them. During the nights, I was sleeping very well, in spite of the excessive heat and the constantly rumbling and humming noise of the air conditioning apparatus in the window. Actually, it was clearly evident to me that I would not be able to make some of my favorite walks. As a matter of fact, we had a good time upon our arrival at Corpus Christi, because Jerry asked me for my special desire. That suited me very well. After having completed a marathon of discussions in Houston, I was really longing for some time of seclusion. Hence I told Jerry: "You know what? Why don't you drop me from your car somewhere close to your house, so that I could take a walk myself, alone for about an hour." However, Jerry took me to the local shopping mall and told me that it would be preferable to take my strolling of two hours there, after which he would pick me up again with his car. Well, I thought that in fact, Americans were so much spoiled, that they were not at all able to live without a car or some mall.

As soon as Jerry drove away, I went to the mall's information desk in order to ask, where I could find in its vicinity some food

store, because within the area of the shopping mall, there was no such store. Actually, in that mall, it was possible to buy all kinds of textile products and consumption goods only. The lady at the information desk directed me to the other side of the highway. At the same time, she mentioned something about the traffic lights on the left side of the road. That meant of course that I was supposed to cross the highway in a car. I did not want to buy any food. Indeed, I was really satiated with love by all my friends. I did it above all just to have some goal for my strolling about. Besides, I also thought that perhaps, I could also contribute a little to their household by bringing them some tomatoes, peaches and a bottle of wine. So, I went on foot to the traffic lights at the highway. But alas! It was quite impossible to cross the road because the traffic was constantly very heavy. So, I realized that in America, one was not at all expected to walk. Rather than to be run over by some car, I returned with humility to the said shopping mall. In fact, such malls very often surround American bigger towns at their outskirts. Into the bargain, outside of the building, there was such hot air that I was glad to be back again in the respective mall area with airconditioning. At that time, I also grateful to Jerry for his good idea of my strolling inside that mall.

(Translated by Charles Opatrný)

A Creed For the Texas Czechs

The letter from Daryl

I believe in the future of the Texas Czechs, with faith born not of words, but of deeds – achievements won by present and past generations of Texas Czechs, in the promise of better days through better ways. Even as the better things we enjoy now have come to us from the struggles of former years.

I believe that to carry on the traditions, language, and stories for our culture is pleasant as well as challenging, for I know the joys and have faced the barriers and resistance and still hold an inborn fondness for our ethnic identity which, even in hours of discouragement, I cannot deny.

I believe in leadership from ourselves and respect from others. I believe in my own ability to retain and promote the keystones of our cultural identity and to incorporate the customs, concepts, and language into my lifestyle thereby preserving and carrying it forward for future generations.

I believe in less complacency and acceptance in the decline of our unique culture and in more power through action and in the life abundant and a positive outlook to make it so – for others as well as myself, in less reliance on someone else

and more support for others when needed; and in being happy myself and in acting proactively for those whose happiness depends on me.

I believe that the Texas Czechs can and will stand true to the best traditions of our cultural life and that I can exert and influence on my home and community, which, for my part, will stand solid in that inspiring task.

Inspired and based on the FFA Creed by E. M. Tiffany.
Daryl Halencak, Texas

Daryl is the Czech patriot

Český dialog ve spolupráci s Českým rozhlasem vyhláší ANKETU PRO ČTENÁŘE

Sledujete-li dění v České republice, z jakých informačních zdrojů vycházíte? (Zaškrtněte prosím maximálně dvě možnosti, převažující možnost podtrhněte.)

- ☐ z českého tisku (*Mladá fronta Dnes, Lidové noviny, Respekt,...*)
- ☐ z krajanského tisku
- ☐ z ústního podání od známých
- ☐ z internetu
- ☐ z jiného informačního zdroje – uveďte prosím z kterého

Z rozhlasového vysílání poslouchám

- ☐ Radio Praha – vysílání do zahraničí (na krátkých vlnách nebo internetu)
- ☐ jinou českou stanicí – uveďte prosím kterou

Odpovědi posílejte co nejdříve, nejpозději do konce října na adresu Český dialog, Legerova 61, 12000 Praha 2, Česká republika, faxem na 224 941 149 nebo e-mailem strizovska@seznam.cz.

Zaslané odpovědi budou slosovány, prvních 10 vylosovaných obdrží věcné ceny od Českého rozhlasu.

Trička pro vás!

Nechali jsme vyrobit bílá trička s potiskem Českého dialogu a Mezinárodního českého klubu v barvách národní vlajky. Přijďte si pro ně do redakce nebo si napište, pošleme je poštou. Velikost je XL a cena 150 Kč. Zakoupením trička malinko pomůžete ve finančních nesnázích naší redakce, neboť z každého prodaného kousku máme provizi, která je tak „veliká“, že může pomoci zaplatit poštovné na pozvánky pro akce klubu. A bude vám slušet!

Jak vás vidíme my, z druhé strany oceánu (pokračování z minulého čísla, str. 30, 31)

Anketa

1. Co si myslíte o Česích a Slovácích žijících v Americe?
2. Stýkáte se s někým z nich?
3. Je (není) dobré udržovat s nimi kontakty a proč?
5. Stojí naše republika o tyto kontakty?

Radan Kapucian, učitel češtiny

1. Dnes, v roce 2003, si těžko dovedu představit, že bych musel opustit svou zemi. Můžeme si cestovat kamkoli, ale je to něco jiného než muset. Určitě si jich vážím jako schopných i statečných lidí. Ve škole jsme se bavili o několika různých vlnách. Známe pobělohorské exulanty, „carovu nabídku“ v 19. století (Volyňští Češi), a několik generací ve 20. století. Důvody? Pobělohorští odcházeli hlavně kvůli své víře, což je dnes pro nás hůře srozumitelné, jelikož jsme byli vychováni v době, kdy se náboženství příliš nepěstovalo. Car slíbil Čechům půdu a výhody, splnila se jenom část, ale přesto se velice dobře uplatnili, protože byli odborníci – pivovarníci, chmelaři, zkušení zemědělci. Dnes jsou Češi na Ukrajině velice uznáváni. Ze svých zkušeností znám dvě reemigrační vlny – v roce 1947 a 1991 (iniciativa prezidenta Havla). Ze školy víme hlavně o politických důvodech po roce 1948 a 1968. Při studiu jsem se seznámil s autory, jako je Škvorecký, Kohout, Havel, tedy ti, které bych v 80. letech těžko mohl číst, jelikož nevycházeli. Není mi dnes jasné, co na jejich textech bylo závadného nebo škodlivého, na druhou stranu však nechápu některá témata, o nichž píší. Například že někdo podepsal nějakou Chartu a kvůli tomu musel opustit zaměstnání...

Mám přátele mezi Volyňskými Čechy a rád bych se seznámil i s krajany v Americe.

Magda Hurtová, 60 let, učitelka v penzi

1. O Česích a Slovácích, kteří odjeli do Ameriky počátkem minulého století – čili o starousedlících – si myslím jen to nejlepší. Odešli za prací jen s uzlíčkem a se zlatými českými ručičkami. Své postavení si vydobyli tvrdou dřinou, vytrvalostí a houževnatostí. Na svou starou vlast nezapomněli, udržují češství a sokolského ducha, zajímají se o současnost u nás, podle svých možností pomáhají i finančně (například povodně). Těchto lidí si hluboce vážím a skláním se před nimi v úctě.

Jiný názor mám na emigranty z pozdější doby, vyjma těch, kterým šlo v padesátých letech o život z důvodů politických. Jde mi o ty, kteří využili situace a spoléhají na pomoc amerických Čechů a Slováků chtěli si pokud možno bez práce vybudovat „americký ráj“. Plně souhlasím s příspěvkem Libuše Hubičkové v čísle 5 Českého dialogu – New York a kyselé jablíčko. Nářky emigrantů na nás doma, kteří jsme jim neposkytli tolik rozkoší, kolik očekávali. Kde byli oni, čím pomohli nám, kteří jsme padesát let vydrželi žít v nezáviděníhodných podmínkách?

4. Myslím si, že naše společnost musí stát o všechny dobré a poctivé lidi, tím více o ty, kteří jsou větévkami našeho českého kmene a hlásí se k němu, byť žijí v kosmopolitní Americe. Kéž by v tomto povědomí vychovali i své děti a vnuky.

Jiřina Hanzlová, korektorka nakladatelství

1. Myslím si, že se dosud nerozdělili, stále jsou Čechoslováky, tedy vztahy mají mezi sebou bližší a lepší.

2. Mám venku kamarádky ze sboru Kulinských (a nejen ze sboru). Jsou to báječné holky i kluci, stýkáme se dost často.

3. Samozřejmě, že ano. Protože se máme rádi.

4. To tedy nevím, když vysoký činitel neumí ani odpovédět na dopis, který nabízí pomoc.

L. V., redaktorka Českého rozhlasu, věk 60

1. Jsou to vesměs úspěšní lidé.

2. V Čs. rozhlasu dělám autorský cyklus pořadů Naši v zahraničí, který se týká umělců, především hudebníků. S většinou z nich samozřejmě kontakty navazuji.

3. Je dobré udržovat kontakty, ale přitom nelze čekat, že to bude mít nějaký zvláštní efekt. Jejich úspěchy ovšem posilují národní identitu a naše sebevědomí.

4. Řekla bych, že ne příliš.

JUDr. Milan Hulík, advokát, 57 let

1. To nejlepší. Myslím, že spolu s exulanty z Austrálie a Nového Zélandu to měli nejhorší. Dokázali si v tvrdých podmínkách zajistit životní existenci, převzít kladné vlastnosti Američanů a zůstat antikomunisty, nikoliv jenom nekomunisty, jako je náš současný prezident. (A dokázali také vyhodit soudruha Ransdorfa z restaurace).

Bohuslav Hynek, státní zaměstnanec, 63 let

1. Jsou tací a onací. Jedni vystupují vůči nám skromně a dělají nám ve světě svým umem a prací čest. Ty by se chtělo obejmout. Jiní jsou vůči nám zatrpklí, jako bychom my – a ne lidé před námi společně s historickými okolnostmi – způsobili jejich životní bolest. Ti na nás hdují, ve světě nás denuncují a vymýšlejí si, co všechno jsme povinni pro ně udělat a nedělat.

2. Mým nejbližším přítelem je pounorový emigrant Ing. Ladislav Kropáček, který si kdysi útekem za hranice zachránil život, neboť byl jeden z prvních, kdo se z Bartolomějské ulice (forenzní expert) dostavil do Černínské paláce po pádu Jana Masaryka na dlažbu nádvoří. Cení si na něm mj. to, že i když se do republiky vrátil, nechodil k volbám, protože po 40 letech absence si, jak říká, netroufá rozhodovat, jak tu máme žít.

3. Se zahraniční větví našeho národa je třeba udržovat těsné kontakty. Dávat jim najevo, že k nám patří, a taky poslouchat jejich dobře míněné rady. Hloupý Honza se proto do ciziny vypravil, aby pak doma zavedl novoty dále zušlechťující naši dovednost. A naše dovednost je přece příslovecná...

4. Stojí i nestojí. Posledních 50 let jsme žili v určitém civilizačním ghettu. Odvážnější z nás nyní své kontakty se světem včetně se zahraničními krajany berou útokem, zatímco jiní – a je jich dost – mají z takové konfrontace obavy. A státní instituce? Ty mají o kontakty s krajany optimální zájem, vždyť kolik z nich se u nás od roku 1990 stalo ministry, velvyslanci, generálními řediteli atd. Bohužel nám trochu otrnulo, když nám Kožený a spol. zašantročili miliardy.

(pokračování v příštím čísle)

Ve městě Cedar Rapids je celá jedna ulice vydlážděná připomínkami na úspěšné podnikání přichozích Čechů

Kristina Vlachova (scenarist and director of documentary films on the theme of Communism)

It is a very interesting but also a rather delicate matter to talk about emigration of Czechs and Slovaks, who are living in foreign countries, especially in the USA.

Rightfully, there exists a presupposition that they must have had unusual consistency and perseverance to pluck up courage to leave their country. It seems to me, that some people think that it would be incorrect to assume that such emigrants' actions were a proof of greater personal capabilities. It is true that in many instances, when observed from the political point of view, some emigrants were threatened by the issuing of a warrant against them, which frequently involved either incarcerations for many years or even death penalty. In such an event, such emigrants succeeded in escaping, be it by crossing (by running, swimming over a river, lake or pond, or flying). They were under great danger having to be constantly watched on all the borderlines by the military police units, particularly those in direction to western democracies, I have always had a great admiration for them. I fully understand that they were not at all willing to live anymore under the bondage of Communist criminal crooks or their sycophants.

In any event, these emigrants must not have been slackers. Their assiduity was doubtless one of the most important factors. Most definitely, they had to take over full responsibilities, for which the new life exposed them abroad. It is always a pleasure to talk with these emigrants over the internet, whenever they address me in my studio. What is more, I like it, indeed, when my only relative who is now living in the USA and was also born in the USA in 1944 (i. e. during the WWII) visits me in Prague.

Without doubt, it is very good to maintain contacts with Czech/Slovak emigrants. As I see it, it enables us to compare their new lives with ours. I myself would even welcome establishing some working relations. Not so long ago, my long-time research study relating to the Communist crimes in the course of the Communist ruling in Czech lands, i. e. in 1948-1989 was unfortunately rejected by the Czech television. They held an opinion that their unity is a public juridical corporation, and for that reason, they are unable to accept my article. Actually, they proposed that I compile some different article, which would handle a "more attractive" subject. When I asked for their suggestions, they informed me that is my "problem". Allegedly, it does not behoove them to propose any ideas for an author's creation of any article.

Quite frankly, I think that it is a great pity that our republic is not interested in contacts with emigrants. Certainly, all of them have acquired some valuable knowledge during their hard earned experiences abroad, which could be very useful for Czech country. In so doing, it is possible that many troubles or even infamous affairs could have been most probably prevented ahead of time.

(Translated by Charles Opatrný)

Alena, 52 years old, originally a journalist, now working in the area of PR

Czechs who were already born in the USA usually assimilate as Americans. Consequently, their relationship with the old Czech/Slovak countries is only partial, based the conditions of the newly acquired country. Usually, their knowledge of their native Czech/Slovak languages is very sporadic indeed. I happened to meet some of the recent emigrants who had moved from their home land to a foreign country. They maintained

The Czech School in Solon, Iowa

that they had done it on the basis of economical reasons. However, it is well known that in fact, they generally prefer to cover it up by declaring that they emigrated for political reasons, because such an intimation is by a great many of them considered to be more attractive for their public relations.

Motives of those emigrants who left their home lands in or before 1948 were certainly different. They were compelled to escape prior to the Communists' take over. That is to say that in case of their further staying in the home land, they would be exposed to fears of losing their earning positions or even their lives. But at that time, their escaping was not yet dangerous, as the change over to Communists' way was carried out thereafter.

As for those emigrants who escaped in 1968, their reasons were rather complex. They had already lived and had a very sad experience of long 20 years of Communist hard rule. When the quite unexpected political Prague spring relief in 1968 took place, they quickly grasped their opportunity for dangerous escaping even then. Thus, their motives were both political and economical as well.

To be realistic, it is necessary to admit that all these above-mentioned emigrants had to adjust their new lives to those of the acquired country, especially if they pledged allegiance to another nation. It is true that they are still keeping up knowledge of the language of their ancestors in a scattered manner, and seldom have contacts with their families in the old countries. But their lives have evolved under completely different conditions. Naturally, they created many new personal friendships in their new country. Such circumstances also exercised influence on their view of lives in the old country. They are under the impression that the country of their predecessors had been completely devastated by WWII activities and by the Communist regime. Accordingly, they also think that all the people, who have been living all the time in the old countries must be as regards their I. Q. at best on the level of country bumpkins. However, such opinion is really erroneous. In comparing the highest education on university levels, it shows that in reality, there were practically no differences between Czech universities and foreign universities' there were practically no differences between Czech universities and foreign universities' educational levels. On the other hand, obviously in all free countries, there has always been available for anybody a chance to travel abroad anywhere, which, of course, enriched their lives. Such travel possibilities were practically denied to all citizens, unless they were agreeable to visit USSR or other Communist countries only. As of the 1989 Velvet Revolution, both Czech and Slovak lands are free again, as well. Consequently, the chances of travelling all over the world are now open to all. As a result, this problem has been removed. Unquestionably, especially the U.S. universities are much better quipped to serve and to use the new and advanced technology. What is more, the U.S. citizens have much higher incomes than those working in the old Czech or Slovak territories.

When interviewing some of the Czech/Slovak students who have been studying at U.S. universities for several months, it is praiseworthy indeed that they have become a little more acquainted with many American language intricacies. This is especially true, when considering that their schooling in English at home was based on the British, so that they had to adjust their British English pronunciation and usage of some words to the American one.

(Translated by Charles Opatrný)

Chrám Svaté Barbory v Kutné Hoře

GABRIELKA

Když jsme dočetli příběh českoaustral-
ské dívky Gabriely Kovaříkové, rozhod-
li jsme se na něj reagovat, protože se nám
velice líbil a pobavil nás. Trochu jsme lito-
vali, že si ho nemohou přečíst ti, kteří ne-
chtou anglicky. Je napsán svěže a přede-
vším velmi upřímně. Všechno jsme s ní
prožívali, dívali se jejíma očima – a jistě
společně s jejími rodiči trnuli na mnoha
místech trochu strachem, například, když
se rozhodla zůstat v Praze a bydlet s příte-
lem někde na Žižkově. Protože jsme bez-
dětní a tím pádem asi chování dnešních
mladých lidí příliš nechápeme, trochu nás
to překvapilo. Ale vcelku mohou být rodi-
če na svoji dcerku pyšní. Je to bystrý, sa-
mostaný a myslící mladý človíček, nezatí-
žený žádnými zbytečnými sentimenty. Žila
si v Čechách jako jeden z obyčejných ob-
čanů země, jako jedna z mnoha. Líbilo se
jí tam, přes mnohá protivenství a hory
smaženého sýra, který musela jako vege-
tariánka zkonzumovat. Dívala se očima člo-
věka, který se narodil a vyrostl jinde a vi-
děl víc z tohoto složitého světa.

Proto oceňujeme její vyznání na konci
příběhu: I am Czecho-Australanka.

Pak přišlo další číslo časopisu a v něm
rozhročená reakce rodiny Řehořkovy. Je
s podivem, jak dokáže být někdo slepý
a hluchý k potížím a strastem obyčejných
lidí. Všichni ti, kteří navštívili starou vlast
po roce 1989 vědí, že je tam bohužel stále
ještě mnoho děsivých nedostatků. Potom,
co opadla první radost nad tím, že došlo
(jak jsme se mylně domnívali) k pádu ko-
munismu, jsme to zjistili všichni. Všechno
je jinak. Kafkovsky jinak. Říkáme tomu
„Země jako“. Jako je demokracie. Jako není
a nebylo těch, kteří z minulého režimu tyli.
Jako jsou zákony a jako se dodržují. Jako
se všechno změnilo.

Stačí přečíst si noviny z jednoho jediné-
ho dne v týdnu a jste poučeni o skuteč-
nosti. Někdy jsou to nedostatky do pod-
staty státního zřízení zasahující, jindy zase
mafiašské podvody, korupce a nedodržo-
vaný právní řád – ani se o tom nechce ho-
vořit. Stoupající sympatie ke komunistic-
ké straně, (poslední zpráva: přes 20% mož-
ných voličů) podivné výroky prezidenta
Klausa, aféry politiků, za všechny ta s pa-
nem Srbou, tedy vlastně s Kato – Kava-
nem, situaci jen dokresluje. Námitka, že je
„je to tak všude“, pokulhává. Ano, je. Ale
nikde, v žádné civilizované zemi ne v tak
hrozném míře. Od korupce ke spotřebě al-
koholu na českou hlavičku.

Nedomníváme se, že to vše lze přehléd-
nout a pokrýt nějakým milosrdným kultur-
ním pláštěm. Nelze přece myslet jen na
turisty. Nic si nezastírejme, rozhodně sedí,
a vždy sedělo mnohem víc. Čechů v hos-
podách u piva s rumem, než na koncer-
tech, na přednáškách, ve Viole, nebo v ope-
ře. Také konsum alkoholu, statistikami pod-
chycený, nás poučuje o tom, že dívka ne-
byla daleko od pravdy, když humorně kon-
statuje, že Češi nejsou národ intelektuál-
ních básníků a umělců, jak jí vyprávěl tati-
nek, ale národ alkoholiků. Také ho jistě chtě-
la trochu pozlobit. Skutečností je, že alko-
hol hraje v životě většiny Čechů nesmírně
velikou roli. Intelektuály nevyjímaje, takže
tátnek zapomněl svoji informaci doplnit...

Gabriela jistě také navštívila diva-
dla a koncerty, výstavy, musea, jakož mož-
ná i hrady a zámky, jak jí mentorsky dpo-
ručují manželé Řehořkovi. Mezitím si
ovšem vydělávala na živobytí, a jaké to
bylo, to nám také trefně popisuje. Řehoř-
kovi ji snobsky odsuzují. Konstatování :
„Vrána k vráně sedá ...“ je nevhodná hr-
bost. Dalo by se mu kontrovat příslovím
„Sytý hladového nevěří.“ Každý přece
nevyrstíval majetek a nevlastní apart-
ment, ve kterém bydlela pohodlně, bez
problémů s teplou vodou a pochopitelně
zadarmo dcera manželů Řehořkových.
Krátka, zcela turistická návštěva, částečně
v doprovodu rodičů, (maminka jako ryba

ve vodě v pražské dopravě, tátnek, znalec
dobrých restaurací se nedá srovnat s roč-
ním pobytem zcela samotinké a samostat-
né Gabriely. Zuzanin popis pobytu ve sta-
ré vlasti rodičů by mohl být otištěn v ja-
kémkoliv prospektu, propagujícím Českou
republiku. S malými změnami i v nějakém
před rokem 1989. Jsou to prostě poznatky
ze dvou rozdílných hledisek.

Jestliže ale hrady a zámky a jinou kultu-
rou omámená dívka Zuzana konstatuje, že
nevěděla nic o evropských dějinách a byla
překvapena jejich bohatstvím, pak je to
1: 0 pro rodiče Gabriely. Ta se toho od
nich zřejmě v tomto směru dozvěděla da-
leko víc, nejen o existenci Ferdý Mravence
a Vodníka.

Jaká je tedy Gabri – Elka ? Máme právo
nad ní ohromovat nos? Závěrem říká, že zů-
stane navždy vděčná rodičům za to, že ji
učili česky, protože to znamenalo, že nyní
mohla hovořit s babičkou, a tento dar po-
kládá za cennější než zlato. K tomu není
potřeba nic dodat.

Věra a Karel Pokorný-Scheufler,
Holandsko

DOSTALI JSME POHLEDNÍCI

Ze San Franciska, od manželů Teyrovských.
Kromě pochvaly článků v Českém dialogu a
přání dalších úspěchů nám poslali i velmi
zajímavé vyprávění o jejich cestování do
Kambodže a Myanmaru (dříve Burma). Mi-
nime z něho nejzajímavější části otisknout
v jednom z příštích čísel. Dnes připojujeme
obrázek, kde jsou manželé Teyrovských spolu
s dívkami a ženami kmene PADAUNG. Říká
se jim také „Žirafí ženy“. Mosazné kruhy na
krku i jiných částech těla nikdy nesnímají.

„Je to zajímavé na pohled nebo na foto-
grafování, ale k čemu je to dobré jsme se
nikde nedozvěděli,“ píše Jiřina a Edmund
Teyrovských.

Připomínáme, že paní Jiřina napsala ně-
kolik velmi zajímavých knížek, z jedné z nich
Naše anabáze za svobodou, jsme uveřej-
ňovali před několika lety seriál.

-es-

TOURS FOR MUSIC

In 1987 Libor Pesek became the Principal Conductor and Music Director of the Royal Liverpool Philharmonic Orchestra. The following decade turned out to be, we could say, a love affair between Liverpool and Libor Pesek. I was at the time a member of the management board and will never forget the look on his face when he came to the first meeting and I said 'dobry vecer'. We have been friends ever since.

The 'Phil' audience loved the inclusion of Czech and Slovak music and no one will forget the first performance of Suk's Asrael Symphony. Then the tours began, the first, a week with a concert in Prague, Brno and Bratislava. In Prague the young Nigel Kennedy played Elgar's Violin Concerto – in the Rudolfinum – the audience wanted more so for an encore two jazz pieces – in the Rudolfinum – the audience loved it. The tour ended in Bratislava with a splendid party in the concert hall. The waiters running around turned out to be members of the Bratislava Symphony Orchestra coming back to celebrate with their one time conductor.

Two years later with Havel as the new President we returned to be the first foreign Orchestra to open the Prague Spring Festival and the Phil was christened the best foreign 'Czech' orchestra.

More tours followed and with these more and more members of the British audience came and followed the orchestra to the Czech Republic until we had anything up to 60 people from Liverpool and Preston where the Phil have regular series of concerts in the audience in Prague.

From coming just for a long weekend request came to see more of the country

and so as I write it is just a few days since we have returned from our fourth tour, having been over the past few years from Nachod to Cesky Krumlov, to Luhacovice, Frenstat pod Radhostem, Cicmany – who knows where that is – Opava, a trip into Poland to Krakov, Hukvaldy, Telc, Brno and many other places not on the tourist trail. We have stopped twice in a restaurant in Slatinany – and who knows where that is – whose owner, Karel Zapalac is the champion cocktail maker of the Czech Republic.

The group of 50 people have mostly been the same, they really love the beautiful countryside so aptly described in the Czech National Anthem.

We have been blessed by having a most kind and knowledgeable driver of our coach who has been with us on all our tours and is greeted with kisses from the ladies as we return each year.

We have just returned from 9 days in Marianske Lazne from the Chopin Festival. We had booked to go to six concerts but as we were in a beautiful Spa town I persuaded all my friends – and we are called 'Friends of the Liverpool Phil' to have some 'procedury' – treatments offered by the lovely hotel Butterfly in which we stayed. Massages, hydrotherapy, exercises in wa-

ter, at first viewed with suspicion but very quickly accepted and thoroughly enjoyed by all.

A request for a cookery demonstration on how to make dumplings will be granted.

We also toured, visited Loket, a small town with a castle but did you know that the two most famous Bookbinders in the Czech Republic, Sobotovi – and known world wide by their peers have a delightful shop and the only museum of the most amazingly bound books in Europe. Of course we went to Karlovy Vary and other nearby tourist haunts but everyone just loved Marianske Lazne.

Talking to the Festival Director, Dr Ivan Klansky, next years festival was mentioned. 'A British pianist would be most welcome but could we afford him. Next year will be the 45th Festival, a very special one with Chopin Societies world wide receiving invitations to attend.

Well, we have found a British pianist for Dr Klansky. Ian Fountain, by chance also performing in the Prague Spring Festival and the Autumn Festival, an international name, a friend, and he has agreed to come. We have already booked our hotel for next year.

Jak se máte?

Since my last letter a number of month ago – we received some good rain, which really helped the crops – cotton and maize (this is not corn) which is a grain used to make starch, imitation sugar to feed the cattle.

It is beeing harvested now. The cotton is starting to pop and will soon be picked.

We had a Sokol slet here and also a state meeting of Texas Czech Heritage Society.

The Texas farm agents had their annual meeting here and Sokol members baked 90 dozen lolaches for them. We are having very hot weather – like you had in July.

I visited The Czech Republic during July and saw how people suffered without air conditioning.

The day I visited Tyrsuv Dům it was 35 °C and it was „MOC HORKO“.

The Czechs in Texas had a nice visit by prime minister Vladimir Spidla who visited Houston. A number of receptions were held for him and his party.

Our schools will be starting middle of August – so the parents will have a few hours rest each day!

If any one plans to visit south Texas and wants some information, get in touch with the editor of The Czech Dialogue and she will give you my address.

This will be all for now – hope to write again next month.

NAZDAR!

Jerry Elzner, Corpus Christi

OHlasy, DOpisy

Právě jsem dostal nový Dialog a přečetl si Vaši přednášku z konference SVU v Cedar Rapids. Shledal jsem ji velmi zajímavou. Je to něco, o čem se zřídka mluví.

Mezi Čechy, kteří opustili vlast před dlouhou dobou a těmi, co žili pod bolševikem, je spousta mylných názorů a každá strana to vidí jen ze svých zkušeností. Co udělat, aby si lépe rozuměli? Jak je sblížit?

Bude-li mnoho odpovědí na Vaši otázku: „Je dobré udržovat kontakt s Čechy, kteří žijí v cizině?“ snad někdo přijde na nějaké dobré nápady.

Souhlasím s Vámi, že takzvané „poučování“ emigrantů je velmi senzitivní pro Čechy žijící doma. Ovšem je škoda nepoužít zkušenosti osvědčených v cizině. Není to lehké, když většina domácích Čechů si myslí, že emigrace byla „piece of cake“ a nikdy by neuvěřili, čím jsme si museli projít, než se nám začalo slušně dařit. Je pro ně těžké uvěřit, že bychom velmi rádi pomáhali překonávat komplikované změny z komunismu na demokracii.

Doufejme, že jak se postupně poměry v Čechách budou stále lepší, bude lehčí si rozumět s krajany ze Západu.

Milan Šťastný, Kanada

■ ■ ■

Mám v ruce Vaše nejnovější vydání časopisu, letní dvojčíslo. Je v něm opravdu spousta velmi zajímavých článků, dobře jsem si počtena. Co velmi, velmi postrádám, jsou na konci článků odkazy na kontakty k organizacím či osobám, o nichž články jednají. V posledním čísle je to například na straně 5 článek o Československém zahraničním ústavu, kde bych velmi přivítala jakýkoliv kontakt, tel. číslo či e-mailovou adresu. Víím, že si to také mohu najít přes internet a bez problémů to udělám, ale myslím, že by to byla dobrá služba pro čtenáře z Vaší strany. Vy ty kontakty jistě máte po ruce. Totéž platí o článku na straně 10 – odkaz na www stránky ministerstva zahraničí by neškodil, na straně 36 článek o kruhu přátel česko-německého porozumění, na straně 39 článek o senátorské komisi pro krajany. Už mě to napadlo při čtení předchozích čísel, ale tentokrát to bylo opravdu v mnoha případech, tak jsem si řekla, že Vám to sdělím. Doufám, že to vezmete ne jako kritiku, ale jako konstruktivní návrh.

Jinak časopis je dobrý, jsem ráda, že jsem na něj trefila...

Dasa Stelter, Berlín

Děkujeme za připomínku. Redakce

■ ■ ■

Nyní mě vyprovokovala Vaše výzva v čísle 4/03, které články z časopisu se nám čtenářům líbí, nebo nás zaujaly.

V minulém čísle mě zvlášť, a to mimořádně silně, zaujal „Rozhovor Karlem Trinkewitzem“ od pana R. Židka. Tento článek jsem 5x okopíroval a předám známým, kteří Český Dialog asi nemají. V tomto čísle se mi zvlášť líbil „Rozhovor s RNDr. Milenou Blažkovou“. Ten ovšem nekopíruji, to by někoho eventuálně tolik nezajímalo. Pro své známé v Čechách kopíruji většinou články týkající se křivd, co se asi v Čechách nepublikuje. Stanovisko Demokratického klubu od pana prof. Ing. Z. Pavlíka asi také nikdo v českém tisku nenajde. Považuji to za objektivní a věcné.

Slyšel jsem také zde kritiku na články v angličtině, ale já to schvaluji. Nejde jen o Čechy v anglicky mluvících zemích. Většina lidí (také Češi) po celém světě, pokud znají alespoň jeden cizí jazyk, tak je to dnes angličtina. Znam také takové Čechy, kteří si něco z té angličtiny také přečtou, ač česky umějí dobře. Ve vašem časopise je málo z toho, co bych eventuálně vynechal.

Eduard Novotný, Švýcarsko

STUDENT | AGENCY |

jazykové | pracovní | au pair pobyty | letenky | jízdenky

Nejlevnější jízdenky

...co dodat

Jezďte na linkách LondonExpress
a STUDENT AGENCY Express

www.levnejizdenky.cz

Nejlevnější jízdenky až do 330 měst v Evropě!

Anglie tam a zpět **950 Kč**
Švédsko tam a zpět **950 Kč** a tak dále...

nejlevnější a nejrychlejší linky | dvouposchodové komfortní autobusy
zkušený průvodce | káva, kapuccino, čaj ZDARMA | denní tisk
a časopisy | video, klimatizace atd.

| STUDENT | AGENCY | BRNO-PRAHA-TEPLICE-STOCKHOLM

LondonExpress BRNO-PRAHA-PILZEN-LONDÝN TRANSFERY ZDARMA

Změňte prodejce jízdenek, nakupujte nejlevněji ve STUDENT AGENCY!
(ve všech pobočkách STUDENT AGENCY a u autorizovaných prodejců STUDENT AGENCY)

Letenky

za super ceny
pro mladé i dospělé do 100 let

- rezervace a prodej letenek
- k letence ZDARMA
- vízový servis
- Karta X nebo Průvodce
- cestovní pojištění
- rezervace hotelů
- pronájem aut
- peněžní služby
- chartery
- trajekty atd.

Brno Bašty 2, 602 00, tel. 5 42 42 42 42 | Praha 2 Ječná 37, 120 00, tel. 224 999 666
Č. Budějovice Radniční 7, 370 01, tel. 386 111 000 | Ostrava Pivovarská 8, 702 00, tel. 595 155 555
Píseň Dominikánská 9, 301 12, tel. 377 237 727 | Zlín Zardom 92, 760 01, tel. 577 00 577 0
Hradec Králové Masarykovo nám. 12, 500 02, tel. 495 000 495
Bratislava Panska 14, 811 01, tel. +421-2-59 20 59 20

ceny klesají na **www.studentagency.cz**

infolinka **800 100 300** | STUDENT | AGENCY |

„Češi v Americe“

**Výstava o Čechách v Americe
a o česko-amerických vztazích**
Muzeum hl. města Prahy
září – listopad 2003

slavnostní zahájení: 30. září, 18:00 hod.

Dne 30. září 2003 v 18:00 proběhne v prostorách Muzea hl. města Prahy slavnostní otevření výstavy „Češi v Americe“, kterou připravili společnost Communicatio Humana – C.H. Expo a Mezinárodní koordináční výbor zahraničních Čechů v úzké spolupráci s Náprstkovým muzeem v Praze

a s několika dalšími domácími a zahraničními institucemi, jako např. Ellis Island Museum v New Yorku, New York Public Library, Österreichische National Bibliothek ve Vídni a dalšími. Výstava je součástí tzv. „Týdne zahraničních Čechů“, který ve dnech 28. září – 4. října pořádá Mezinárodní koordináční výbor zahraničních Čechů.

Prostřednictvím více než dvouset dobových dokumentů, rytin a především unikátních fotografií a originálních plakátů výstava zachycuje vztahy mezi českými zeměmi a severoamerickým kontinentem od prvních kontaktů ztělesněných osobou Joachima Gansa, pražského rodáka a metalurga výpravy Richarda Grenvilla na ostrově Roanoke

v Severní Karolině v roce 1585, přes působení Moravských bratří, masovou sociálně ekonomickou emigraci 19. a 20. století až po poslední exilové vlny a současný stav české krajanské komunity v USA. Zejména období počátků a formování české krajanské komunity, ať už ve městech nebo na přání,

je bohatě ilustrováno originálními fotografiemi ze sbírek Náprstkovy muzea. Podmínky, jimž byli vystěhovalci vystaveni, jsou návštěvníkovi přiblíženy modelem lodního mezpalubí a původního venkovského obydlí, které zprostředkovávají představu o těžkém životě, s nímž se první čeští pionýři na své pouti museli vypořádat.

Smyslem výstavy je přiblížit široké veřejnosti nejdůležitější etapy ve vztazích mezi Čechy v USA a doma a současně poukázat na význam, který USA měly pro české země jakožto obhájce práv malých národů a boje za demokracii. Na druhé straně chtěli autoři seznámit veřejnost i s řadou vynikajících českých osobností, jejichž působení dodnes zanechalo na americkém kontinentě nesmazatelné stopy.

Vedle doprovodného kulturního programu vystoupí jako host na slavnostním zahájení vnuk Masarykova přítele a Muchova mecenáše Charlese Cranea, Thomas Crane z USA. Přítomni budou rovněž předseda Senátu Parlamentu České republiky Petr Pithart a velvyslanec Spojených států amerických v České republice Craig R. Stapleton, kteří nad výstavou převzali záštitu.

*Podrobnější informace lze získat u generálního tajemníka Mezinárodního koordináčního výboru zahraničních Čechů **dr. Ivana Dubovického**,

tel.: 22418-2711,

e-mail: ivan_dubovicky@mzv.cz;

dubivan@quick.cz

nebo u společnosti

C.H. Expo – Communicatio Humana,

tel.: 4202-24 22-3386, 4202-24 22-1857;

fax: 4202-24 22 3656;

e-mail: chexpo@chexpo.cz

Yumeki v Praze

Japonská klavírní virtuozka a čestná členka Mezinárodního českého klubu opět přijela do Prahy zahrát pro členy klubu i jejich přítele. Koncert se uskuteční ve čtvrtek 25. září 2003 ve Smetanově muzeu v Praze 1, Novotného lávka 1. Nenechte si ujít! Vstup je volný, výtěžek bude věnován na činnost Muzea Bedřicha Smetany, které utrpělo při loňských povodních.

Vzpomínky na disidentská léta

je název výstavy, kterou připravilo České centrum Brusel pod záštitou velvyslance p. Havlíka a ve spolupráci se společností k2001.

Výstava, která potrvá do 1. října, představuje díla malířky Sabiny Kratochvilové a sochaře Jana Kratochvila. V rámci otevření výstavy proběhl literární večer uváděný hercem, režisérem a ředitelem nadace Charty 77 Janem Kačerem. Četl z knihy Jiřího Kratochvila „Uprostřed noci zpěv“.

Expozice Vzpomínky na disidentská léta, která vypovídá o práci výtvarníků a spisovatelů v době disentu, je součástí jiného velkého projektu – Český a slovenský exil. Více informací na www.k2001.cz

Jiří Kratochvil

se narodil v Brně v roce 1940. Během 70. a 80. let publikoval v samizdatu. Je autorem divadelních her, rozhlasových inscenací, esejí, novel a několika románů, z nichž „Uprostřed noci zpěv“ je prvním přeloženým do francouzštiny.

Sabina a Jan Kratochvilovi

malířka a sochař, absolventi UMPRUM. Oba mají za sebou řadu realizací v ČR, Francii, Vatikánu, Španělsku, Polsku, Jižní Africe, Švýcarsku, Itálii a jinde. Jsou autory stovek realizací v sakrálních prostorech. Jejich tvorba zahrnuje nejen sochy a obrazy, ale rovněž vitrážová okna, návrhy interiérů kostelů, knižní ilustrace, plakáty, grafické práce. Oba byli aktivně činní v době komunistického režimu a nyní se věnují práci ve společnosti k2001 – Společnost pro kulturu a dialog, o.p.s.

- info ČC-

Představujeme členy MČK, spolupracovníky redakce a příznivce

Lady Milena Grenfell-Baines

Je pravděpodobně jedinou českou ženou v naší historii, která se „honosí“ titulem Lady. Uvozovky jsou zde však namístě, protože hned, když jsem se s ní při udílení Ceny Gratias Agit v roce 1999 seznámila, požádala mě, abych ji říkala prostě Mileno.

Předplatila si Český dialog a nabídla, že nám bude dělat dobrovolnou zástupkyni pro Velkou Británii. Od té doby se vidáme při různých příležitostech a já mohu jen doplnit následující úřední výčet jejich aktivit poznámkou, že zdaleka není úplný. Takový by vydal na knihu. Jako zajímavost musím dodat, že je to právě ona, kdo zařídil, aby se české remosky staly už předloni v Británii hitem, že napsala anglicky českou kuchařku a že je to žena velmi milá, usměvavá, s neutuchajícími nápady a pozitivní energií. Jsem ráda, že ji znám a že ji zde mohu představit.

(Je také autorkou článku Tours for Music na str. 25.)

-ES-

Narodila se 11. listopadu 1929 v Praze. V roce 1939 opustila Československo jako jedno z posledních židovských dětí zachráněných před nacistickou genocidou. (Odchod 644 židovských dětí do exilu ve Velké Británii zorganizoval Nicholas Winton, (od roku 1991 čestný občan Prahy, od roku 1998 nositel Řádu T. G. M, letos ho královna jmenovala rytířem.)

Ačkoliv paní Milena vyrůstala odtržena od své vlasti, její láska k rodné zemi, české kultuře, jazyku, historii a národu se tím nezměnila, naopak, upevnila a rostla. V Británii navštěvovala Československou státní střední školu. Poté absolvovala přípravu a stala se dětskou sestrou. V letech 1950-52 pracovala ve Francii. V roce 1954 se vdala za architekta jménem George Grenfell-Baines, jehož profesionální zdatnost ocenila královna tím, že mu udělila šlechtický titul.

Od roku 1959 začala znovu navštěvovat Československo, své spolužáky a přátele. V letech 1965-69 pracovala jako tlumočnice pro Londýnskou obchodní komoru během výstav pořádaných v Praze. Sponzorovala a organizovala řadu návštěv českých architektů do severní Anglie. V době, kdy Libor Pešek dirigoval Královskou liverpoolskou filharmonii, byla členkou správní rady tohoto orchestru. Do naší země přivezla

Merseyside Youth Orchestra. Vystupovali v Praze, Mariánských Lázních a Karlových Varech.

Lady Grenfell - Baines nadšeně pomáhá prohloubit zájem britských občanů o českou zemi, náš národ, kulturu, sport a ekonomiku. Během dlouholetého působení ve vedení Royal Liverpool Philharmonic Orchestra (RLPO) cílevědomě podporovala české umělce, uvádění českého repertoáru a aktivně přispěla k vynikajícím úspěchům RLPO při jejich vystoupeních v české republice.

Svými početnými kontakty ve světě obchodu pomáhá studentům a účinkujícím z České republiky získat sponzory v Británii. Je také patronkou nově vytvořené Nadace Emy Destiniové. Postarala se o finanční zajištění zahajovacího koncertu této nadace v Londýně.

Lady Grenfell - Baines dlouhodobě pů-

sobila v rámci Preston Twinning, komise při vyhledávání spřátelených míst v české republice, a úzce spolupracovala s Halton College při organizování jejich každoročních výměnných pobytů českých a britských studentů hotelových škol.

Od roku 1998 je předsedkyní nejvýznamnějšího a nejpočetnějšího krajského sdružení ve Spojeném království: British-Czech-Slovak Association.

(Z materiálu MZV)

Hudební Klementinum

Kromě festivalů Struny podzimu a Hoškův Žižkovský podzim, které už mají svou tradici, přibyl letos i Hudební podzim v Klementinu. Ve starobylých prostorách Národní knihovny ČR v době od 23. září do 29. října zazní pestrá plejáda báječné klasické hudby. Zahraje zde například klavírista Lukáš Vondráček, varhaník Aleš Bárta, houslista Roman Patočka, klavíristka Silvie Ježková, klavírista Jaromír Klepáč, violoncellista Michal Kaňka, Stamicovo kvarteto, zazní díla Antonína Dvořáka, Franze Schuberta, Ludwiga van Beethovena, Maurice Ravela, Franze Liszta, Johanna Sebastiana Bacha, Petra Iljiče Čajkovského a dalších významných autorů. Vstupenky lze zakoupit v předprodejích nebo vždy od 18 hodin před Zrcadlovou kaplí.

Chcete nás navštívit v redakci?

Už jsme tam po letních dovolených a reportážních výjezdech častěji k zastížení. ALE – stále nemáme žádnou sekretářku, která by byla přítomna po celou pracovní dobu. Je tedy lepší nám předem zavolat a nechat třeba na záznamníku vzkaz, kdy se můžete zastavit. Rádi vás uvidíme a posedíme s vámi v rozhovoru třeba u kávy.

Galerie umění Karlovy Vary uspořádala v Letohrádku zámekského parku v Ostrově výstavu půvabných obrázků Františka Tichého

Výzva Muzea TGM v Lánech čtenářům Českého dialogu

V březnovém čísle roku 2001 jsme v Českém dialogu zveřejnili článek s názvem „Výzva krajanům – pomozte uskutečnit muzeum T. G. Masaryka v Lánech“. Výsledkem byl příspěvek na tehdy budované muzeum od pana Střechy ze Švédska, který má takto v dnes již existujícím muzeu „svoji cihlu“. Tedy obrazně. Ve skutečnosti je to určitě více cihel a především hřejivý pocit, kterým si snad někdy připomene, že někde daleko byly jeho peníze užity ku prospěchu dobré věci. Později jsme na našich stránkách informovali o otevření Muzea TGM v Lánech a dnes v sérii zpráv o stavu památníku této výjimečné osobnosti pokračujeme další výzvou.

Muzeum by rádo získalo další exponáty připomínající osobu TGM
Vlastníte nějakou památku na osobu TGM? Svěřte ji do péče nejpopovlanější instituce, v níž pomůže dotvořit obraz osobnosti TGM tisícům dalších zájemců.

Vzhledem k tomu, že budova bývalého špýcharu, v níž je instituce umístěna, má čtyři podlaží a je poměrně rozlehlá, stojí pracovníci muzea před obtížným úkolem. Musí zajistit další exponáty pro rozšíření stávající expozice, která je bezesporu zajímavá, ale dosud vlastně ve svých začátcích. Protože památek, dotýkajících se přímo osoby samotného prezidenta Masaryka, u nás již asi mnoho nebude – jsou již dříve vystaveny v jiných expozicích, vzniklých dříve, dříve v soukromých sbírkách, dříve nenávratně ztraceny, obrací se pracovníci muzea s nadějí i ke čtenářům Českého dialogu.

Vlastníte-li vy sami nebo víte o někom, že má doma jakékoli písemnosti, předměty, knihy, fotografie, zdokumentované události úzce se vztahující k prezidentu Masarykovi, napište do Lán.

Vždyť kde jinde by měly být tyto cenné památky uloženy tak, aby nesly užitek nejen jednotlivci, ale všem těm, kdo se zajímají o významnou etapu naší historie?

Vítány jsou však i finanční příspěvky na další rozvoj expozice i na chod samotného muzea. Důvodem je neradostná situace, která je způsobena jednak absolutním vyčerpáním počátečních finančních prostředků, které shromáždila Nadace pro výstavu a provozování muzea TGM v Lánech a které byly doplněny okrem Rakovník, pod který dříve Lány patřily. V letošním roce, kdy byla provedena reforma státní samosprávy a okresy byly zrušeny, přešlo financování muzea na Středočeský kraj. Řízeno je ře-

ditelstvem muzea TGM v Rakovníku, které se při významné příležitosti otevření své nové pobočky, již pomáhalo dobudovat, přejmenovalo celé.

V letošním rozpočtu Středočeského kraje však muzeum v Lánech – snad pro počáteční organizační potíže, než si reforma „sedne“ – nedostalo od kraje provozní prostředky v plné výši pro nový objekt. Jak má vedení zajistit další rozvoj nedávno vzniklé instituce, která v počátcích své existence jednoznačně potřebuje stálou podporu, či jak vůbec zajistit běžný chod? Jak se na krajském úřadě na jedné straně peníze škrtí a na druhé straně vyhazují? Například tak, že novou koncepci rozvoje muzejnictví kraj nechá zpracovat za spoustu peněz externími odborníky. Ti, byť odborníci, ale neznali konkrétní problematiky jednotlivých muzeí, stejně musí žádat o pomoc jejich ředitele, kteří by koncepci z titulu své profese a zkušeností klidně zpracovali sami. Takto ji odborníkům zdarma předpřipraví a ti dostanou dobře zaplacení. A v Lánech – a určitě i jinde – pak prostředky chybí. Budou-li příští rok, to zatím nikdo neví...

Proto můžete-li, pomozte.

Kontaktní adresa:

Muzeum T. G. M. Rakovník, Vysoká 95, 269 01 Rakovník

tel.: 313 51 62 26, fax: 313 51 62 30,

e-mail: muzeum.tgm@telecom.cz

Číslo konta, kam je možné zaslat příspěvek:

KB Rakovník, 2433-221/0100

Další informace o vzniku muzea a o expozici najdete na internetových stránkách www.muzeumtgm.cz

Vážení a milí krajané!

Vám, kteří máte zájem o činnost zabývající se slovesnou i výtvarnou stránkou novin a časopisů, se nabízí jedinečná příležitost.

Karlova univerzita v Praze, fakulta žurnalistiky, uvažuje o možnosti zahájit v blízké době studium žurnalistiky, případně kurz žurnalistiky, pro Čechy a Slováky žijící v anglicky mluvících zemích a to elektronickou formou.

Dovolujeme si Vás oslovit v rámci průzkumu a proto jste-li absolventem či absolventkou střední školy a Váš zájem o studium žurnalistiky je skutečně vážný, pak se laskavě spojte co nejdříve s paní

Evou Peškovou

6 Ranleigh way, Greenwood – 6024,

Western Australia

Telefon: (08) 9342 0826

Fax: (08) 9342 0826

mail: pesek@firedream.net

Řádková inzerce

■ **Rodinná vila na Praze 8 se zahradou**, po částečné rekonstrukci, krásný, panoramatický výhled, luxusní a klidná vilová čtvrť, pozemek 600 m.
 Cena 549 000 Euro + 5 %. Informace na tel. +420 736 428 934
www.vilapraha.cz

■ **CHCETE STRÁVIT PÁR DNÍ V PRAZE?** Ubytování ve dvou samostatných bytech o 50 m² v renovovaném řadovém rodinném domu v Praze. V prvním patře byt o dvou místnostech pro nejvýše 5 osob, v druhém patře dvoupodlažní byt sestávající ze dvou místností a kuchyně pro 4 osoby. Samostatné vchody, každý byt má ústřední topení, koupelnu, WC, teplou vodu, postele mají pružné rošty. Možnost přistýlek pro děti. Absolutně tichá poloha nerušená dopravou. Terestrická a satelitní televize, 19 minut tramvají, popřípadě tramvají a metrem 15 minut na Václavské náměstí. Za osobu a noc se snídaní 19 EUR, děti do 6 let zdarma, pro děti mezi 6 a 12 lety padesátiprocentní sleva. Garáž k dispozici v sousedství za 4 EUR denně.

■ **DOVOLENÁ V ČESKÉM RÁJI** v kterémkoli ročním období ve stylové roubené chalupě pro čtyři osoby ve vesničce mezi Sobotkou a hradem Kost. Dvě koupelny, dva WC, ústřední topení, teplá voda, vybavená kuchyně, terestrická a satelitní televize, garážování na oploceném pozemku u chalupy. 49 EUR/den. V obou případech je zaknihování předem nutné. Volejte nebo faxujte: 0031 495 536375, e-mail: 333222@seznam.cz

150 let časopisu Živa – kulturní dědictví a živá současnost

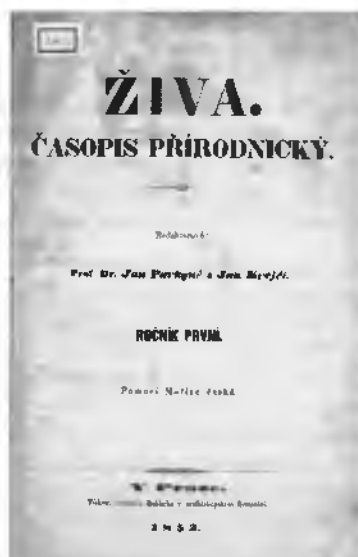
Současná překotná doba příliš nepřeje pohledům do minulosti. Snažíme se spíše dívat stále dopředu a často zapomínáme na věci a události, které nám cestičku do budoucna umožnily.

Dovolte mi, abych však připomněla jednu nehlasnou, avšak významnou kulturní událost – výročí vzniku prvního český psaného populárně-naučného přírodovědného časopisu. Časopis Živa dovršil od svého vzniku v roce 1853 již 150 let svého působení. Lze říci, že v kontextu celoevropském jde o kulturně-historický unikát, na který můžeme být právem hrdi.

Živu založil a po bájně staroslovanské bohyni života pojmenoval přírodovědec a lékař světové proslulosti Jan Evangelista Purkyně. Jeho zaměření vyjádřil podtitulem Časopis přírodnický, jenž vyjadřoval jeho zaměření na přírodní vědy v plné šíři od fyziky a chemie, přes geologii, geografii, meteorologii, astronomii až po biologii, včetně praktických aplikací v průmyslu a lékařství. J. E. Purkyně se snažil v neklidných časech po revoluci roku 1848 napomoci silicimu uvědomění českého národa i všestrannému rozvoji českého jazyka a literatury. Zejména ale chtěl naplnit myšlenku vzdělávání v přírodních vědách, neboť byl svědkem rozmachu země vyvěrajícího z pokroku přírodních věd, což si přál i pro český národ. Časopis zpočátku oslovoval širší vrstvy národa, ale postupně, tak jak do něj přispívali přední přírodovědci, se stával populárně vědeckým. Přestože pro nedostatek finančních prostředků k velké lítosti svého zakladatele Živa po 12 letech přestala vycházet, její budoucnost to neohrožilo. Nosné Purkynovy myšlenky zvyšovat vzdělanost národa v oblasti přírodních věd a rozšiřovat jeho kulturní obzor se ukázaly být pevnými základními kameny, na nichž jeho následovníci mohli vždy stavět.

V letech 1853-1864 tedy vycházela první řada Živy pod redakčním vedením prof. Dr. J. E. Purkyně. Na redakční práci se podílel i geolog a středoškolský prof. Jan Krejčí a po jistou dobu též lékař, vydavatel a později politik dr. Eduard Grégr. Časopis vycházel v Praze za podpory Matice české a posléze Musea království Českého (nynější Národní muzeum). Vydávání první řady Živy bylo v roce 1864 z finančních důvodů přerušeno, dočasně se obnovilo ještě v letech 1867-1868, kdy tato ediční řada zanikla definitivně. Myšlenka pravidelného vydávání populárně přírodovědeckého časopisu pod názvem „Živa. Časopis přírodnický“ byla obnovena až v r. 1891. Tuto novou ediční řadu redigovali chemik prof. Bohuslav Rayman a fyziolog prof. František Mareš a od r. 1910 rostlinný fyziolog prof. Bohumil Němec. Bohužel také tato ediční řada Živy byla přerušena – do jejího vydávání zasáhla první a posléze i druhá světová válka.

Časopis však v roce 2003 oslavuje i další, nikoli nevýznamné jubileum – 50 let od obnovení jeho vydávání v roce 1953. J. E. Purkyně by býval mohl být spokojen; konečně byla ustavena akademie věd, o jejíž založení sám tak silně usiloval již v polovině 19. století, a v jejím nakladatelství Academia ožila i jeho Živa. Této řadě vtiskl ráz fyziolog a hydrobiolog prof. Oldřich Vilém Hykeš, který dal Živě do vínku podtitul Časopis pro biologickou práci (ostatní obory přírodovědy se staly náplní paralelně vychá-

Historicky první číslo časopisu Živa

la. Živa přinášela zájemcům o živou přírodu seriózní poznatky a informace, podněty i potěšení. Dostala se do povědomí nejen odborné veřejnosti a dosáhla značné čtenářské obliby u všech generací.

Pro vydávání Živy se stalo dramatické i období revolučního chaosu v 90. letech 20. století, kdy opakovaně hrozilo, že časopis opět zanikne. K odpovědnosti za věci veřejné se přikláníl málokdo. Ubývalo peněz, prudce se zvyšovaly především výrobní náklady, přibývaly další požadavky, docházelo ke změnám ve sféře řízení, kompetencí, v propagaci, distribuci a způsobech výroby včetně předtiskové přípravy v redakci, která na sebe postupně převzala celkovou odpovědnost za vydávání časopisu. Zvýšenou měrou se projevoval tlak inflace a konkurence ve formujícím se trhu s tiskovinami a rozrůžňovaly se záliby, činnosti a ekonomické podmínky čtenářské obce. V letech 1993-1997 se podařilo vydávat pouze čtyři čísla ročně.

Přesto Časopis, s postupnou pomocí několika prozíravých lidí, za podpory Akademie věd ČR i za tím účelem založené Nadace Živa a díky jejím dárcům, ale i dalším sponzorům dále vychází pod hlavičkou nakladatelství Academia.

A kde je časopis dnes? I při zběžném pohledu vidíme svébytný, kvalitně ilustrovaný časopis, který snese evropská měřítka. Při bližším seznámení je patrný jeho vývoj, ale i to, že si stále zachovává svoji tvář. Během let přibyl na rozsahu a dosáhl žádoucí výpravnosti, obohatil se obsahově i žánrově, reflektuje vývoj celého oboru biologie. Tyto trendy nejsou samoúčelné. Živa se snaží co nejlépe a na úrovni své doby přispívat k vzdělávání širší veřejnosti, podněcovat badatelství, podporovat zejména zájem mládeže o vše živé a získávat ji pro studium některého z biologických oborů. Snaží se být ve svém tematickém okruhu i komunikačním prostředkem mezi odborníky a poučenými laiky, mezi staršími a mladšími generacemi, mezi zahraničními a našimi autory. Uveřejňuje především původní články, velmi často jde o cenné prvopublikace, nejde o úzce specializovaný časopis – podává průřez biologickými obory, které se nadto stávají stále více interdisciplinárními. V této široké tematické oblasti usnadňuje čtenářům i orientaci v mateřském jazyce, na jehož úrovni jsou v redakci kladeny vysoké nároky.

Chystáme se vstoupit do Evropské unie, kde bude vzdělanost národů hrát určující roli pro jejich budoucnost. Komunikace, informovanost, spolupráce budou podmínkami rozvoje. Přitom je třeba uchovávat si svoji národní identitu, svoje tradiční hodnoty a stát se tak důstojným a zajímavým partnerem pro ostatní evropské národy a státy – podobně jako i ty nejmenší jsou zajímavými pro nás.

Ludmila Krupková, šéfredaktorka časopisu Živa

◀ VISITORS GALLERY

Bronzed glass, soft background music and open sundeck, allows visitors to view the milking operations.

VIEW FROM OTHER WINDOW ▶

The herd of milking cows in the morning sunlight.

NABÍDKA

Vážení obchodní přátelé, chcete žít, podnikat, pracovat, pohybovat se v mezinárodním obchodu, spolupracovat s vládou a odbornými institucemi v Austrálii? Věnujte, prosím, pozornost inzerátu v několika jazycích na INTERNETOVÝCH STRÁNKÁCH www.realinvestspecial.com

Pan **Milan Vyhnálek**, narozený roku 1925, úspěšně rozvíjel sýrárnu MELLA-LACRUM, po dobu 7 roků. Po vážném úrazu však dává možnost mladým, perspektivním odborníkům nebo obchodníkům se zájmem o odborné vedení podniku k pokračování již známé a úspěšné firmy k jejímu dalšímu rozvoji. Jeho původní sýrárna LACTOS, založená roku 1956 (dnešní majitel, francouzská firma Bongrein) a jeho jméno, má prestižní postavení na Jižní polokouli, v USA a v Japonsku.

Inzerovaná sýrárna LACRUM-MELLA, i když v začátku svého rozvoje, založená před 7 roky, má pro svůj další rozvoj všechny výhody.

Otevřenou licenci pro export, napojení na zahraniční trh a uznávanou kvalitu vyrobených sýrů. Další předností je to, že mléko je zpracováváno bez dopravních nákladů z farmy LACRUM. Sýrárna je postavena v areálu pastvin této mléčné farmy. V blízkosti je letiště, které může být do budoucna využito pro rychlý export sýrů.

Na Vaše vyjádření o přečtení nabízené možnosti se těší
Marie Kužilková – U Koupaliště 1350 Choceň 565 01
telefon: 00420 465 471 365 e-mail: kuzilkova@wo.cz

ČSAD VYŠKOV a. s.
Brněnská 25, 682 27 Vyškov

MORAVIA EXPRESS

BRNO – PRAHA – OSLO

Tel./fax: 00420 517 348 018, e-mail: moraviaexpress@csadvyskov.cz, www.csadvyskov.cz

Jméno / Name:

Adresa / Address:

Tel. / Fax / E-mail:

Objednávám časopis **Český dialog** / Subscribe for magazine **Czech dialogue**

- ☐ na půl roku / 6 months 210,- Kč
zahraničí / abroad 18 USD
- ☐ na 1 rok / 1 year 340,- Kč
zahraničí / abroad 35 USD

Platbu provedu / Method of Payment:

- ☐ hotově v redakci / cash
- ☐ složenkou (pouze v ČR) / Payment by post (only in Czech Republic)
- ☐ bankovním převodem / Bank transfer

Čs. obchodní banka

číslo účtu: 0482742233/0300

nutno poslat kopii příkazu + objednávku na adresu A.L.L. production, s.r.o., zákaznické číslo (najdete jej na štítku s adresou v pravém horním rohu pod silnou čarou) uvádějte jako variabilní symbol
You must send a copy of the order and subscription form to A.L.L. production, s.r.o., address is below.

- ☐ kreditní kartou / by Credit Card
číslo karty / Card No:
Datum expirace / Date of expiry:
- ☐ Třímístný bezpečnostní kód
(na zadní straně karty nahoře)
CVV (pro VISA)
CVV (pro MASTER)

Datum / Date: Podpis / Signature:

DŮLEŽITÉ: Vyplňujte prosím kód CVV, CVC pokud se rozhodnete platit kartou!
Tento kód naleznete na konci čísla Vaší kreditní karty (poslední tři čísla) z druhé strany nad podpisovým vzorem.

If you wish to pay by Credit Card, please fill in the CVV, CVC code at the end of your Credit Card number (the last three numbers) on the reverse side above the model signature.

A.L.L. production, s.r.o.

P.O. Box 732

111 21 Praha 1

Czech Republic

Objednávat, žádat o složenku a zkontrolovat zákaznické číslo či další informace můžete i telefonicky, faxem, e-mailem.

You can subscribe or ask for more information also by phone, by fax, e-mail:

tel: 0042-234 092 857

fax: 0042-234 092 813

e-mail: hanka@predplatne.cz

internet: http://www.predplatne.cz

**Seznamy středních a vysokých škol
v Učitelských novinách**

Objednávejte písemně: Učitelské noviny, Ostrovní 30, 110 00 Praha 1
nebo e-mailem: redakce@ucitelskenoviny.cz

Seznamy škol a oborů pro školní rok 2004/05:

Vysoké školy 48 Kč.....
11. 11. 2003

Střední školy 48 Kč.....
25. 11. 2003

Ve své objednávce vyznačte, chcete-li platit fakturou nebo složenkou.

platba ☐ fakturou ☐ složenkou

K zásilce bude záúčtováno poštovné a balné.

Seznamy si můžete zakoupit i osobně v redakci UN (9.00 – 15.00 h každý den)

Firma, jméno (škola), adresa

IČO **Tel.**

Datum

Podpis **Razítko**

Vychází od roku 1991. Je rozšiřován do zahraničí prostřednictvím Českých center, do českých prodejen ve světě a prostřednictvím předplatného.

This magazine has been published since 1991 and distributed by Czech Center and by subscription.

Vydavatel/Publisher: Mezinárodní český klub

Redakce/Editors:

Šéfredaktorka Eva Střížovská,
externí redaktorka Mgr. Marina Hužvárová,
propagace a marketing ing. Martina Fialková

Překlady/Translations: Karel Opatrný,

Pavla Schultz, Helen Vavrečka aj.

Zástupci/Representatives:

ŠVÝCARSKO: Jar. Hájek, dipl. ing.,
Seenerstrasse 173, CH-8405, Winterthur,
ŠVÉDSKO: Pavel Mrázek, TESEM AB,
tel. 0046-31 42 31 76, fax 0046-31-14 79 04

e-mail: Pavel.m@goteborg.utfors.se,

VELKÁ BRITÁNIE:

Lady Milena Grenfell-Baines, 60 West
Cliff Preston, PR1 8HU Great Britain,
e-mail: Milena@PhilFriends.demon.co.uk
AUSTRÁLIE: J. Zahradka, 139 Oyster Bay Rd.

Oyster Bay, N.S.W. 2225,

e-mail: jardaz@ozemail.com.au

USA: Jan Neumann, 3002 Naugatuck Ave,

San Diego CA 92117-2527,

e-mail: jjincos@san.rr.com

KANADA: Milan Štátný, 2312 Mathers Ave,

West Vancouver, B. C. V7V 2H6 Canada

e-mail: milan.statny@telus.net

Grafická úprava a zlom/Layout:

Fortuna-Type, s. r. o.

Adresa redakce/Address:

Legerova 61, 120 00 Praha 2

Tel. a fax: 00420 224 941 149,

00420 224 941 976/linka 221

E-mail: strizovska@seznam.cz

Internet: www.cesky-dialog.net

ISSN 1210-2784 MK ČR E 5572.

Bankovní spojení, kam je možné zaslat příspěvek na tiskový fond/Please, if you send some money for support:

e Banka, Václavské náměstí 43,

110 00 Praha 1, CZ,

číslo účtu/the number: 110 103 4001/2400

Thank you very much.

František Kupka, *L'acier boit*, (Steel drinks), oil on canvas, 46,5 x 58, painting from the Waldes estate

**Permanent sales exhibition
of 19th and 20th century Czech paintings**

Galerie Antikva Nova Kodl
Vítězná 11, Praha 5 – Malá Strana
tel. 251 512 728
www.galeriekodl.cz

Jak vyzrát na Goliáše

(aneb vše, co jste chtěli vědět
o Lucembursku, ale co vám
nikdo nikdy neřekl)
napsal George Erasmus
do češtiny přeložila
Alexandra Müllerová.

Historie se opakuje a dá se z ní
poučit.

I malá země se může dobře uplatnit
vedle velkých sousedů – Goliášů,
když její obyvatelstvo dokáže na-
jít a využít klady této skutečnosti
a nenechá se přitom Goliáši
převálcovat. Tou malou zemí je
míněno Lucembursko, které má
část dějin společných s námi.

Nejde tu přitom o nudný dějepis, ale o stručné a výstižné kapitoly
plné laskavého humoru a nadsázky, pojednávající o nejdůležitějších
okamžicích hrdého národa Lucemburků v kontextu s evropskými udá-
lostmi. Podobnost osudů malé zemičky, nacházející se na křižovatce
všech evropských válek, s osudy našimi, vybízí Čecha k zamyšlení.
Že by lucemburský návod na přežití a na úspěšnou existenci stálo za
to vyzkoušet i u nás?

PŘEČTĚTE SI, JAK LZE V EVROPĚ PŘEŽÍT S ÚSMĚVEM!

Objednávky přijímá redakce Českého dialogu

Legerova 61, 120 00 Praha 2

e-mail: strizovska@seznam.cz,

tel./fax/záznamník: +42 224 941 149

Cena: 99 Kč (+ poštovné)

Češi v Americe je název výstavy (viz. str. 27) ale i téma, o kterém píšeme v tomto
a v dalších číslech. Na snímku Evy Strížovské je majitelka krámků Boženka
a majitel pekařství Jan Rocarek

ACADEMIA, nakladatelství Akademie věd ČR

Legerova 61, 120 00 Praha 2
tel. 224 941 976, fax: 224 941 982
e-mail: academia@academia.cz www.academia.cz

Heda Margoliová-Kovályová Na vlastní kůži

V knize Na vlastní kůži zachycuje Heda Kovályová-Margoliová, manželka Rudolfa Margolia, popraveného v politických procesech r. 1952, své životní vzpomínky od 2. světové války až do roku 1968: útěk z koncentračního tábora, posléze život v dusné atmosféře padesátých let, krutý úděl po mužově popravě v roce 1952. Kniha vyšla poprvé v r. 1972 v nakladatelství manželů Škvoreckých Sixty Eight Publishers v Torontu, byla přeložena do mnoha jazyků a setkala se se zcela mimořádným ohlasem.
219 str., 16 str. čb. přílohy, váz. s přebalem, cena 165,- Kč

Xavier Léon Dufour Slovník biblické teologie

Xavier Léon-Dufour, jeden z nejvýznamnějších moderních biblistů, vytvořil ve spolupráci s dalšími francouzskými vědci promyšleně koncipované encyklopedické dílo, které dosáhlo velmi příznivého ohlasu a opakovaně vycházelo ve francouzštině i v dalších jazycích. Českým čtenářům se dostává do rukou prakticky až nyní, protože první vydání českého překladu (Velehrad – Křesťanská akademie, Řím 1981) je dávno nedostupné. Slovník biblické teologie je nepostradatelnou pomůckou pro odborníky i laické čtenáře s hlubším zájmem o historické a lingvistické kořeny Bible.

600 str. váz. lamino, cena 295,- Kč

Aleš Novotný Hvězda kruhu knížat

Téměř „zapomenutý“ literární žánr - historický román - se po své nedávné renesanci v zemích západně od našich hranic znovu dostává i do rukou českého čtenáře. S intimní znalostí historických souvislostí a dobových reálií předkládá zde autor napínavé zpracování dramatických událostí, které postihly naši zemi před téměř již tisíciletím. Příběh pouhých dvou měsíců z léta roku 1091 nás neodbytně vtáhne do bojů, intrik a střetů této vášnivé a kruté doby, které však vyvrcholily zcela nečekaným rozuzlením.

450 str., váz. lamino, cena 168,- Kč

Agnes Desartheová Nedůležité tajemství

Z francouzštiny přeložila Eva Pokorná
Román se odehrává na jednom blíže neurčeném židovském předměstí Paříže, svým charakterem připomínajícím shtetl. Vzájemně propojené osudy několika postav vytvářejí do sebe uzavřený svět, jenž dýchá tajemnem, lidskostí a hlubokou znalostí života a smrti. Agnes Desartheová se narodila r. 1969 v židovské rodině v Paříži a za svůj román získala významnou literární cenu.

200 str., váz. s přebalem, cena 168,- Kč

Světlá Čmejková, Jana Hoffmannová a kol. Jazyk, média, politika

Kniha informuje o výzkumu českých a slovenských veřejných mluvených projevů v 90. letech z jazykovědného hlediska. Její součástí jsou přístupy sociokomunikační a funkčně-stylistické, teorie textu a analýza diskurzu, analýza institucionální komunikace i konverzační analýza, teorie zdvořilosti a neorétorika a teorie argumentace. Kniha je sondou do oblasti, která je veřejností ostře sledována a nezářídka i kritizována.

244 str., brož., cena 178,- Kč

Objednávky poštou, faxem nebo e-mailem:

ACADEMIA, sklad – expedice

Rozvojová 135, 165 02 Praha 6 – Suchbát, tel.: 296 780 510

expedice@academia.cz

NAVŠTIVTE KNIHKUPECTVÍ ACADEMIA THE ACADEMIA BOOKSHOP

s útulnou kavárnou a malou galerií
na rohu Václavského náměstí a Vodičkovy ulice
největší výběr kvalitní literatury v ČR
45 000 knižních titulů

Knihkupectví ACADEMIA

Václavské nám. 34, Praha 1, tel. 224 223 511; e-mail: knihy.vaclavskenam@academia.cz

Národní třída 7, Praha 1, tel. 224 240 547; e-mail: knihy.narodni@academia.cz

Na Florenci 3, Praha 1, tel. 224 814 621; e-mail: knihy.naflorenci@academia.cz

Nám. Svobody 13, Brno, tel. 542 217 954; e-mail: knihy.brno@academia.cz

13 let Českého dialogu

Víte, že nulté číslo časopisu Český dialog spatřilo světlo světa v prosinci 1990?

Odvážné rozhodnutí zakladatelky a šéfredaktorky Evy Střížovské, přivést na svět tento časopis pro vás, se odehrálo právě před 13 lety. Přes mnohdy těžko představitelná úskalí, neustálý boj s časem a financemi, ale i s nepřízní osudu se daří ve vydávání časopisu pokračovat. Je to díky všem jeho předplatitelům, příznivcům, kteří nad ním drží ochrannou ruku, občasným dárcům či sponzorům a inzerentům, ale zejména díky **nezdolné energii a vytrvalé, nikdy nekončící práci Evy Střížovské**. Ta byla po zásluze za svoji práci v oblasti rozvíjení vztahů s Čechy, žijícími mimo svoji vlast, v letošním roce vyznamenána **Medailí cti a vděčnosti udělovanou Společností Jana Masaryka**.

Tyto skutečnosti i nutnost neustálé propagace časopisu i Mezinárodního českého klubu nás vedly k nápadu uspořádat během letošního podzimu řadu akcí, spojených s výročí. Slibujeme si od nich, že oživí a rozšíří zájem o časopis a klub jak u stálých čtenářů a členů klubu, tak i u dalších zájemců. Zároveň nám dá příležitost k rekapitulaci dosavadní činnosti.

Chystané události spojené s oslavami 13. výročí Českého dialogu

- 25.10. Odpoledne v literární kavárně s jazzovou zpěvačkou Janou Koubkovou – v Havlíčkově Brodě**
Koná se v rámci Podzimního knižního trhu, který slaví stejné výročí, jako náš časopis. Kulturní dům Ostrov, začátek v 15,00.
- 12.12. 13. narozeniny Českého dialogu - v Praze, v restauraci U inspektora, Krakovská 19, P 1 tradiční vánoční setkání**, tentokrát o to významnější, že oslavíme nekulaté, ale symbolické výročí spolu s mnoha významnými hosty. Předběžný zamýšlený program: zahájení, připitek, prostor pro slovo hostů, bohatý kulturní program za účasti spřízněných umělců, tombola s cenami od sponzorů ve prospěch Českého dialogu, volná zábava s pohoštěním a hudbou.

Listopad/prosinec 2003 – v Lánech, v Muzeu T.G. Masaryka

Ve spolupráci s Muzeem T.G.M. se chystáme připravit menší expozici k 13letému výročí Českého dialogu. Prosíme všechny, kdo mají doma vhodné předměty vztahující se k činnosti krajských spolků nebo cokoli zajímavého, co se dá vystavit a upomíná na život Čechů v zahraničí (i váš vlastní), aby zapůjčili po dobu několika měsíců věci pro tuto expozici. Můžete tak pomoci získat časopisu nové čtenáře, klubu nové členy a sympatizanty. Datum vernisáže, případně organizované společné návštěvy naší expozice bude včas oznámeno.

Prosíme, pomozte nám s přípravami těchto aktivit, které posílí další existenci časopisu!

Obracejte se na M.Fialkovou – m.fialkova@centrum.cz, 603 930 074, 281 940 693
nebo na Evu Střížovskou – strizovska@seznam.cz.

Český dialog/Czech Dialogue

je časopis - měsíčník, který je pojítkem mezi lidmi českého původu, ať žijí kdekoli na naší planetě, ale i mezi jejich přáteli. Zvláště od zavedení dvojjazyčné česko-anglické verze se zvýšil zájem mezi čtenáři v anglicky mluvících zemích. *Český dialog* však má své čtenáře i v České republice.

Časopis přináší aktuální informace z domova i ze světa, kde naši lidé žijí, zveřejňuje řadu zajímavých kontaktů na české komunity týkající se kultury, obchodu aj., upozorňuje na turisticky zajímavá místa, ale píše o české historii, o vývoji politické situace doma i v celé Evropě, zabývá se i tzv. globálními problémy. Nezapomíná však na radostné chvíle života. Zveřejňuje povídky, dopisy přispěvatelů ze světa i z domova, jejich poezii, jejich názory, aj.

Téma Češi v Americe se objevuje prakticky v každém čísle časopisu.

Již více než rok je zde otiskován navíc speciální reportážní seriál o Češích v Texasu, na který naváže seriál o Češích ve státech Iowa, Nebraska, Pensylvanie aj. Zajímají-li Vás příběhy i současnost amerických Čechů, určité si objednejte předplatné Českého dialogu! Tak autentické psaní v žádném jiném časopise nenajdete.

The topic of Czechs in America is being featured in nearly every issue of the magazine. For more than a year now, we have offered to our readers a special report, a serial about Czech Texans. It will be followed by the same kind of report dealing with Czechs in Iowa, Nebraska, Pennsylvania etc. If you are interested in stories and present experiences of Czechs in America, don't miss the opportunity to subscribe to Czech Dialogue. You cannot find such authentic reports in any other magazine.

A bilingual monthly magazine in Czech and English for Czechs living in the Czech Republic and abroad. One of the first privately owned magazines to appear in post 1989 Czechoslovakia, *Český dialog* (Czech dialogue) strives toward the mutual exchange of opinions, experiences and life stories of people of Czech and Slovak origin the world over. The magazine supports the development of democracy and the cultural, historical and spiritual values of the Czech nation as it stands at the crossroads of current events and changes in Europe.

You can find us at the Website www.cesky-dialog.net

You can be ordered at: Český dialog, Legerova 61, 120 00 Praha 2, CR

Tel.: 00420 2 2494 1149, e-mail: strizovska@seznam.cz

Zajímá vás vliv české kultury na zbytek světa?

Chcete vědět, jak žijí Češi po celé zeměkouli?

**Je pro vás minulost vlastního národa důležitá
pro pochopení jeho současnosti?**

čtěte

Český dialog

časopis, který na stáncích nenajdete

- ☞ pomáháme udržovat kontakty s Čechy v cizině
- ☞ informujeme o zkušenostech mladých
se studiem a uplatněním ve světě
- ☞ články v češtině i angličtině

**O zaslání ukázkového čísla (po ČR zdarma)
nám pište/telefonujte do redakce:**

Legerova 61, Praha 2, 120 00, Česká republika

Tel./fax: +224 941 149, tel.: 224 941 976 I. 221,

e-mail: strizovska@seznam.cz, klikap@seznam.cz

www.cesky-dialog.net

Mezinárodní český klub

občanské sdružení, vydávající Český dialog

podporuje kontakty Čechů doma s Čechy ve světě

**sdužuje řadu zajímavých osobností
se světoobčanskými názory**

**umožňuje navázání spolupráce i přátelství
bez ohledu na hranice**

**dává šanci mladým, kteří chtějí poznat svět
a využít zkušeností a podpory krajanů**

**MČK připravuje pro své členy a přátele řadu společenských
a kulturních aktivit, během nichž naplňuje své poslání**

Kontaktní adresa pro spolupráci s Českým dialogem a MČK

Legerova 61, Praha 2, 120 00, Česká republika, Tel./fax: +420 224 941 149
tel.: 224 941 976, l. 221, e-mail: stizovska@seznam.cz, klikap@seznam.cz

Předplatné Českého dialogu:

1 rok 340 Kč / 35 USD / 30 EUR 1/2 roku 210 Kč / 18 USD / 14 EUR

Objednávat můžete telefonicky, faxem či e-mailem na adrese:

A.L.L.production s r.o., P. O. Box 732, 111 21 Praha 1, Česká republika
Tel.: +420 234 092 857, fax: +420 234 092 813, mail: hanka@predplatne.cz

**Informace pro firmy: sponzoringem akcí MČK získáte
mimořádně výhodnou možnost nejen inzerovat
v Českém dialogu, ale i představit své služby a výrobky
mnoha dalšími způsoby**

kontakt na marketing a propagaci ČD a MČK:
m.fialkova@centrum.cz